

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO PROJEKTU PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY KOCHANOWICE

ZLECENIODAWCA:

URZĄD GMINY KOCHANOWICE

ul. Wolności 5, 42-713 Kochanowice

tel.: (34) 35 33 100, fax: (32) 35 33 105

e-mail: gmina@kochanowice.pl, www.kochanowice.pl

ZLECENIOBIORCA:

EKO – TEAM KONSULTING,

ul. Golezowska 16/125, 43-300 Bielsko-Biała,

tel.: (0-33) 486 53 53, fax: (0-33) 486 54 54, kom. 513 100 869,

e-mail: biuro@eko-team.com.pl, www.eko-team.com.pl

KOCHANOWICE, CZERWIEC 2010

Wykonawcy:

OPRACOWAŁ: Agnieszka Chylak,

Osoby i instytucje współpracujące przy opracowaniu niniejszego dokumentu:

1. Małgorzata Kamińska –Urząd Gminy Kochanowice,
2. Jarosław Pasieka – Urząd Gminy Kochanowice,
3. Gabriela Lupa – Urząd Gminy Kochanowice.

Zdjęcia na okładce: www.kochanowice.pl

Spis treści

1.	Wstęp	5
2.	Informacja o zawartości, głównych celach Programu Ochrony Środowiska na lata 2009-2016 i o powiązaniach z innymi dokumentami	6
2.1.	Lokalizacja terenu objętego projektem	6
2.2.	Główne cele i zadania projektowanego dokumentu	7
2.3.	Powiązania projektu planu z innymi dokumentami. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu	16
3.	Informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy	23
4.	Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwość jej przeprowadzania	25
5.	Istniejący stan środowiska obszaru objętego projektem planu oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu	26
5.1.	Położenie fizycznogeograficzne, geomorfologia	26
5.2.	Hydrografia	26
5.3.	Warunki glebowe	27
5.4.	Zasoby kopalin	27
5.5.	Warunki klimatyczno-meteorologiczne	28
5.6.	Stan powietrza atmosferycznego	28
5.7.	Warunki przyrodniczo – krajobrazowe	30
5.7.1.	Krajobraz	30
5.7.2.	Lasy	30
5.7.3.	Fauna i flora	33
5.7.4.	Formy ochrony przyrody	33
5.8.	Dobra materialne, zabytki	36
5.9.	Zidentyfikowane problemy i potrzeby w zakresie gospodarki środowiskowej	36
5.9.1.	Jakość wód i stosunki wodne	37
5.9.2.	Powietrze atmosferyczne	38
5.9.3.	Hałas	39
5.9.4.	Poważne awarie i zagrożenia naturalne	39
5.9.5.	Ochrona przyrody i lasów	39
5.9.6.	Ochrona gleb	42
5.9.7.	Ochrona zasobów kopalin	42
6.	Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków technik lub luk we współczesnej wiedzy	43
7.	Przewidywane znaczące oddziaływania na środowisko, jako całość i na poszczególne jego komponenty, w tym oddziaływanie bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne na cele i przedmiot ochrony parku krajobrazowego "Lasy Nad Górną Liswrtą" oraz integralność tego obszaru	46
7.1.	Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony Parku Krajobrazowego "Lasy nad Górną Liswrtą" wraz z otuliną oraz integralność tego obszaru	52
8.	Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko	54
9.	Streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym	55

Spis rysunków

Rysunek 3 Lokalizacja Gminy Kochanowice i pozostałych gmin powiatu lublinieckiego na tle regionu	7
Rysunek 8 Obszar Gminy Kochanowice na tle Parku Krajobrazowego „Lasy nad Górną Liswartą”	34

Spis tabel

Tabela 1 Rejestr celów i zadań środowiskowych nakreślonych w projekcie Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Kochanowice na lata 2009 – 2016	9
Tabela 2 Klasy stref i wymagane działania w zależności od poziomów stężeń zanieczyszczenia, uzyskanych w rocznej ocenie, jakości powietrza, dla przypadków, gdy określony jest margines tolerancji.....	29
Tabela 3 Klasy stref i wymagane działania w zależności od poziomów stężeń zanieczyszczenia, uzyskanych w rocznej ocenie, jakości powietrza, dla przypadków, gdy margines tolerancji nie jest określony	29
Tabela 3 Pomniki przyrody na terenie Gminy Kochanowice	34
Tabela 4 Proponowane formy ochrony przyrody na terenie Gminy Kochanowice.....	36

1. WSTĘP

Przedmiotem niniejszego opracowania jest identyfikacja i analiza prognozowanych oddziaływań na środowisko ustaleń projektu dokumentu „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Kochanowice”.

Podstawą wykonania niniejszej Prognozy oddziaływania na środowisko Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Kochanowice (zwanej w dalszej części opracowania Prognozą...) są przepisy Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008 r., Nr 199, poz. 1227 z późn. zm.). Przytoczony akt prawny nakłada na organy administracji opracowujące projekty polityk, strategii, planów lub programów obowiązek przeprowadzenia postępowania strategicznej oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji tych dokumentów. Związane jest to z przeniesieniem do prawodawstwa polskiego postanowień Dyrektywy 2001/42/WE z 27 czerwca 2001 roku w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko.

Niniejsza dokumentacja stanowi część postępowania dotyczącego strategicznej oceny oddziaływania na środowisko zgodnie z art. 46 Ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199, poz. 1227 z późn. zm.).

„Prognoza oddziaływania na środowisko projektu Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Kochanowice przygotowana została przez EKO-TEAM Konsulting z Bielska-Białej.

2. INFORMACJA O ZAWARTOŚCI, GŁÓWNYCH CELACH PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA NA LATA 2009-2016 I O POWIĄZANIACH Z INNYMI DOKUMENTAMI

Głównym celem prognozy jest określenie możliwych skutków w środowisku, jakie mogą wystąpić w wyniku realizacji „Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Kochanowice”. Prognoza jest dokumentem wskazującym na możliwe negatywne skutki w środowisku, które nastąpią w wyniku realizacji programu i formułującym zalecenia dotyczące minimalizacji negatywnych skutków oraz przeciwdziałania tym skutkom. Ponadto niniejsza prognoza stanowi dokument wspierający proces decyzyjny i procedurę konsultacji programu.

Metodyka opracowania jak również zakres Prognozy oddziaływania na środowisko Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Kochanowice zostały bezpośrednio podporządkowane zapisom wynikającym z Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008 r., Nr 199, poz. 1227 z późn. zm.). Zgodnie z art. 51 ust. 2 przywołanego aktu prawnego, prognoza oddziaływania na środowisko (...) powinna:

- Zawierać informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami,
- Określać, analizować i oceniać istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,
- Określać, analizować i oceniać stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,
- Określać, analizować i oceniać istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów chronionych,
- Określać, analizować i oceniać cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym albo krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu,
- Określać, analizować i oceniać przewidywane znaczące oddziaływania na środowisko oraz zabytki, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe,
- Przedstawiać rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodnicze negatywnych skutków oddziaływania na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu,
- Przedstawiać rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru, w tym także wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy,
- Zawierać informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,
- Zawierać informacje o przewidywanych metodach analizy realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania,
- Zawierać informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko,
- Zawierać streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym.

Do przeprowadzenia wymienionych powyżej prac wykorzystano materiały i dokumenty będące punktem wyjścia dla Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Kochanowice.

2.1. Lokalizacja terenu objętego projektem

Gmina Kochanowice położona jest na Wyżynie Śląskiej, w północno – zachodniej części województwa śląskiego w powiecie lublinieckim. Obszar Gminy Kochanowice graniczy:

- od północnego zachodu z Gminą Ciasna należącą do powiatu lublinieckiego,
- od północnego-wschodu z Gminą Herby należącą do powiatu lublinieckiego,
- od południa z Gminą Pawonków, miastem Lubliniec i Gminą Koszęcin należącymi do powiatu lublinieckiego.

Rysunek 1 Lokalizacja Gminy Kochanowice i pozostałych gmin powiatu lublinieckiego na tle regionu
Źródło: <http://wybory2006.pkw.gov.pl>

W skład Gminy wchodzi następujące sołectwa:

- Kochanowice wraz z Przysiółkiem Swaciok,
- Kochcice wraz z miejscowością Szklarnia,
- Lubecko,
- Jawornica,
- Lubockie – Ostrów,
- Droniowie,
- Harbułtowice,
- Pawełki.

Gmina znajduje się na drodze ważnych szlaków komunikacyjnych przechodzących przez obszar gminy z południa na północ i z wschodu na zachód. Przez teren gminy przechodzi droga krajowa nr 11 Katowice – Poznań i DK 46 Częstochowa – Opole, a także linie kolejowe biegnące równolegle do dróg krajowych w tych samych kierunkach.

Bardzo dobrze rozwinięta sieć dróg gminnych i powiatowych i ich połączenia z drogami krajowymi umożliwiają łatwy dojazd z każdego miejsca na terenie Gminy do dużych ośrodków gospodarczych takich jak Katowice, Opole, Częstochowa.

2.2. Główne cele i zadania projektowanego dokumentu

W kontekście obowiązujących przepisów opracowany dokument ma stanowić podstawę planowania strategicznego w zakresie *Polityki Ekologicznej Państwa* oraz przenosić jej cele na poziom gminy przy jednoczesnym uwzględnieniu regionalnych problemów ekologicznych. W związku z powyższym *Program...* wyznacza, przy użyciu formuły elastycznej (otwartej) cele i kierunki działań służące poprawie stanu środowiska, przy czym czyni to w sposób umożliwiający bieżącą (w trakcie realizacji) ich korektę. Korekta ta może być podyktowana zarówno często zmieniającymi się przepisami prawnymi jak też koniecznością dostosowywania zakresu podejmowanych działań do zmieniających się warunków. W ujęciu przestrzennym *Program...* dotyczy Gminy Kochanowice w jej granicach administracyjnych. Określone w *Programie...* działania są adresowane do wszystkich podmiotów mających realne, prawno-finansowe możliwości ich podejmowania.

Całość działań proekologicznych zamyka podsumowanie i wnioski, w których wyspecyfikowane zostały najważniejsze informacje i uwagi odnośnie zadań i potrzeb Gminy.

Dla każdego kierunku działań utworzony został harmonogram realizacji zadań. Zawiera on wykaz zadań Gminy z podziałem na zadania własne, czyli finansowane w większości ze środków własnych i koordynowane, czyli takie, które realizowane są na terenie Gminy nie koniecznie ze środków gminnych. Zadania te są realizowane często bez udziału Gminy Kochanowice przez przedsiębiorstwa czy mieszkańców. Harmonogram określa termin i jednostkę odpowiedzialną za realizację zadania, planowane efekty ekologiczne oraz planowane szacunkowe koszty przedsięwzięć z propozycjami źródeł ich finansowania.

Harmonogramy pomagają w realizacji całości zamierzeń inwestycyjnych Gminy, zaproponowane w nich zostały jednostki partnerujące biorące udział w realizacji zadań.

Program wspomaga dążenie do ograniczenia negatywnego wpływu na środowisko źródeł zanieczyszczeń, ochronę i rozwój walorów środowiska oraz racjonalne gospodarowanie z uwzględnieniem konieczności ochrony środowiska.

Program Ochrony Środowiska zawiera również omówienie uwarunkowań finansowych Gminy. Na podstawie budżetów Gminy z ostatnich lat i planu budżetu na rok 2009 i szacunkowych kosztów zaproponowanych zadań nakreślono ogólną sytuację finansową Gminy, przeprowadzono prognozę budżetową oraz przeanalizowano możliwości Gminy w zakresie realizacji wszystkich zadań. Dzięki tej analizie wiadomo, jaki procent kosztów na realizację zadań powinien pochodzić z zewnątrz i należy się starać o ich pozyskanie.

W zakresie tej części opracowania przedstawiono również źródła dofinansowania na realizację poszczególnych zadań środowiskowych.

W „Programie...” scharakteryzowano również metody, jakimi powinno się uzyskiwać poprawę stanu aktualnego i grupy kosztów, jakie pojawiają się przy realizacji poszczególnych celów i zadań w tych celach. Omówiono metody realizacji Programu i zasady jego monitorowania. Zaznaczono w dokumentacji wpływ, jaki będzie miała realizacja zadań wyeksponowanych w Programie, na stan środowiska naturalnego Gminy Kochanowice. Opracowanie Programu zakończono podając w nim źródła finansowania możliwe do wykorzystania przy jego realizacji.

Projekt Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Kochanowice zawiera:

- uwarunkowania prawne oraz ogólną charakterystykę Gminy Kochanowice,
- analizę stanu aktualnego w zakresie ochrony wód, ochrony powietrza, ochrony powierzchni ziemi i gleb, gospodarki odpadami komunalnymi, ochrony przed hałasem i promieniowaniem niejonizującym, a także ochrony przyrody i krajobrazu,
- prognozę zmian w zakresie ochrony środowiska,
- cele działań w zakresie ochrony wód, ochrony powietrza, ochrony powierzchni ziemi i gleb, gospodarki odpadami komunalnymi, ochrony przed hałasem i promieniowaniem niejonizującym, a także ochrony przyrody i krajobrazu,
- koncepcję realizacji postanowień w zakresie ochrony środowiska w Gminie Kochanowice z uwzględnieniem kosztów oraz harmonogramem realizacji poszczególnych działań,
- system monitoringu i oceny realizacji zamierzonych celów przedstawionych w projekcie programu.

Główne cele i zadania projektowanego dokumentu, do osiągnięcia w zakresie każdej dziedziny ochrony środowiska zestawione zostały w tak zwanych rejestrach celów i zadań środowiskowych. Są to zestawienia tabelaryczne zamieszczone poniżej.

Tabela 1 Rejestr celów i zadań środowiskowych nakreślonych w projekcie Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Kochanowice na lata 2009 – 2016

Cel	Cele długoterminowe do roku 2016	Cel	Cele krótkoterminowe do roku 2013	Zadanie	Zadanie	Jednostka odpowiedzialna
OCHRONA PRZYRODY						
OPK.1	Zachowanie i wzbogacanie walorów przyrodniczych na terenie Gminy	OPK.1.1	Tworzenie Ekologicznego Systemu Obszarów Chronionych i ochrona czynna cennych przyrodniczo obiektów i obszarów na terenie Gminy Kochanowice	OPK.1.1.1	Opracowanie waloryzacji przyrodniczej oraz tworzenie na jej podstawie małoobszarowych form ochrony przyrody (užitki ekologiczne, zespoły przyrodniczo – krajobrazowe, stanowisko dokumentacyjne) (4 obiekty)	Gmina Kochanowice
				OPK.1.1.2	Objęcie ochroną prawną drzew – propozycji pomników przyrody oraz prowadzenie prac pielęgnacyjno – konserwacyjnych proponowanych pomników przyrody	Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego, Gmina Kochanowice
				OPK.1.1.3	Inwentaryzacja miejsc występowania gatunków chronionych zwierząt i roślin oraz prowadzenie programów reintrodukcji gatunków zagrożonych.	Gmina Kochanowice, lokalne stowarzyszenia ekologiczne, szkoły, nadleśnictwa, Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego
				OPK.1.1.4	Wdrażanie programów rolnośrodowiskowych dla rolników w ramach PROW: 2007 – 2013	Gmina Kochanowice, Śląski Ośrodek Doradztwa Rolniczego, Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa
OPK.2	Rozszerzenie oferty rekreacyjno-turystycznej Gminy	OPK.2.1	Kształtowanie terenów zieleni urządzonej i nieurządzonej; aktywna edukacja ekologiczna	OPK.2.1.1	Przebudowa i częściowa wymiana składu gatunkowego zadrzewień przydrożnych wzdłuż odcinków dróg, nowe nasadzenia zieleni wysokiej, prace pielęgnacyjno - konserwacyjne zieleni przydrożnej	Gmina Kochanowice, Zarząd Dróg Wojewódzkich w Katowicach, GDDKiA w Warszawie

				OPK.2.1.2	Realizacja terenów zieleni urządzonej w ramach istniejących i projektowanych obiektów rekreacyjno – wypoczynkowych, na osiedlach mieszkaniowych, wokół obiektów użyteczności publicznej	Gmina Kochanowice, lokalne stowarzyszenia, wspólnoty mieszkaniowe, rady sołeckie, ZPKWŚ
				OPK.2.1.3	Ochrona pozostałości starodrzewia historycznych alei przydrożnych i śródpolnych	Gmina Kochanowice, lokalne stowarzyszenia, ZPKWŚ, Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Katowicach
				OPK.2.1.4	Realizacja punktów widokowych na terenie Gminy (m.in.: w strefach ochrony historycznego krajobrazu kulturowego i komponowanego krajobrazu naturalnego (ekspozycji zabytkowych założeń parkowych oraz historycznych układów urbanistycznych) —3-4 obiekty	Gmina Kochanowice, lokalne stowarzyszenia, ZPKWŚ, Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Katowicach
				OPK.2.1.5	Ochrona czynna zbiorowisk łąkowych i zadrzewień łąkowych w dolinach potoków	Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej, inni administratorzy cieków wodnych
				OPK.2.1.6	Ochrona zabytkowych założeń zieleni parkowej prace pielęgnacyjno-konserwacyjne i programy rewitalizacyjne	Wojewódzki Szpital Chirurgii Urazowej w Piekarach Śląskich
				OPK.2.1.7	Tworzenie wybranych ścieżek przyrodniczo - dydaktycznych w obrębie obszarów przyrodniczo cennych i atrakcyjnych krajobrazowo oraz miejsc dziedzictwa kulturowego; (ok. 3 obiektów)	Gmina Kochanowice, ZPKWŚ, nadleśnictwa
OCHRONA ZASOBÓW LEŚNYCH						
ZRL.1	Ochrona bioróżnorodności	ZRL.1.1	Wdrażanie proekologicznego modelu gospodarki leśnej	ZRL.1.1.1	Realizacja zadań: gospodarczych, hodowlanych i ochronnych – zgodnie z planami zarządzania lasów państwowych	Nadleśnictwo Herby i Koszęcin
				ZRL.1.1.2	Realizacja zadań: gospodarczych, hodowlanych i ochronnych – zgodnie z planami zarządzania lasów prywatnych	Nadleśnictwa, właściciele lasów

				ZRL.1.1.3	Realizacja wytycznych „Programu ochrony przyrody” nadleśnictw oraz planu ochrony obszaru Parku Krajobrazowego „Lasy nad Górną Liswartą „ (przebudowa drzewostanów, ochrona cennych ekosystemów nieleśnych, itp.)	Nadleśnictwo Herby i Koszęcin, Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego
OCHRONA GLEB						
OG.1	Poprawa jakości środowiska pod względem ziemi i gleb, w tym zwiększenie atrakcyjności Gminy	OG.1.1.	Zabezpieczenie gleb użytkowanych rolniczo przed degradacją	OG.1.1.1	Kontrola zawartości metali ciężkich oraz poziomu pH gruntów użytkowanych rolniczo	Gmina Kochanowice
				OG.1.1.2	Ochrona terenów o najwyższych klasach bonitacji przed zmianą użytkowania	Gmina Kochanowice
				OG.1.1.3	Wdrażanie działań zmierzających do ochrony gleb przed erozją poprzez ich właściwe użytkowanie	Gmina Kochanowice
				OG.1.1.4	Aktualizacja map glebowych	Województwo Śląskie
		OG.1.2	Zagospodarowanie terenu w sposób racjonalny	OG1.2.1	Wprowadzenie i utrzymywanie zadrzewień i zakrzewień śródpolnych oraz przydrożnych wzdłuż szlaków komunikacyjnych celem zabezpieczenia przed erozjami.	Gmina Kochanowice
				OG1.2.2	Promocja wykorzystania nieużytków na cele energetyczne	Gmina Kochanowice, Śląski Ośrodek Doradztwa Rolniczego
				OG1.2.3	Upowszechnianie dobrych praktyk rolniczych – szkolenia rolników	Właściciele gospodarstw rolnych, Powiat Lubliniecki, Śląski Ośrodek Doradztwa Rolniczego
		OG.1.3	Wspieranie modernizacji ekologicznych gospodarstw rolnych	OG1.3.1	Promocja uczestnictwa rolników w imprezach branżowych oraz tworzenia grup producenckich	Gmina Kochanowice, Śląski Ośrodek Doradztwa Rolniczego
				OG1.3.2	Popularyzacja w gospodarstwach rolniczych oferty dla turystów, urządzanie bazy noclegowej dla letników,	Gmina Kochanowice
				OG1.3.3	Stworzenie na terenie Gminy kilku gospodarstw produkujących żywność ekologiczną.	Gmina Kochanowice
OCHRONA ZASOBÓW KOPALIN						
OZK.1	Ochrona zasobów złóż poprzez ich racjonalne wykorzystywanie w koordynacji z planami rozwoju regionu.	OZK.1.1.	Zagospodarowanie terenów nieeksploatowanych złóż w sposób racjonalny	OZK.1.1.1	Właściwe zagospodarowanie terenów dokumentowych kopalin	Gmina Kochanowice
				OZK1.1.2	Wyznaczenie stref ochronnych wokół terenów istniejących wyrobisk	Gmina Kochanowice
		OG.1.2	Rekultywacja terenów zdegradowanych	OZK1.2.1	Rekultywacja i zagospodarowanie złoża „Jawornica”	Przedsiębiorstwo Produkcji Kruszyw Mineralnych i Lekkich Sp. z o. o.
OCHRONA PRZED SUSZĄ I POWODZIĄ						

PS.1	Zmniejszenie zagrożenia powodzią i suszą	PS.1.1	Zmniejszenie ryzyka wystąpienia powodzi i suszy	PS.1.1.1	Rozpoznanie dalszych potrzeb w zakresie zabezpieczenia przeciwpowodziowego i ochrony przed suszą i ewentualne zmiany w PZP	RZGW, Śląski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych, Gmina Kochanowice
				PS.1.1.2	Inwentaryzacja, odbudowa i regulacja oraz prawidłowa eksploatacja urządzeń melioracji wodnych	Śląski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych
OCHRONA WÓD						
WŚ.1	Przywrócenie czystości wód powierzchniowych, ochrona zasobów wód podziemnych podstawowego źródła wody do picia w Gminie oraz racjonalizacja jej użycia oraz poprawa jej jakości	WŚ.1.1	Ograniczenie zanieczyszczenia środowiska przyrodniczego nieoczyszczonymi ściekami	WŚ.1.1.1	Organizacja cyklu spotkań z mieszkańcami Gminy w zakresie egzekwowania „Ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w Gminach” (w tym obowiązku opróżniania bezodpływowych osadników ścieków)	Gmina Kochanowice
				WŚ.1.1.2	Organizacja cyklu spotkań z rolnikami w zakresie propagowania tzw. dobrych praktyk rolniczych w celu zmniejszenia zanieczyszczeń obszarowych przez związki biogenne	Gmina Kochanowice
				WŚ.1.1.3	Modernizacja i wymiana pomp w przepompowniach ścieków w Kochanowicach	Zakład Ochrony Środowiska Hydrotech, Gmina Kochanowice
				WŚ.1.1.4	Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowościach: Droniowice i Harbułtowie (etap I)	Gmina Kochanowice
				WŚ.1.1.5	Ochrona dorzecza Małej Panwi i Liswarty poprzez modernizację gospodarki ściekowej polegającej na modernizacji i budowie oczyszczalni ścieków wraz z systemem kanalizacji sanitarnej. Budowa kanalizacji sanitarnej Droniowice – Harbułtowie (etap II)	Gmina Kochanowice
				WŚ.1.1.6	Budowa kanalizacji deszczowej wraz z urządzeniami podczyszczającymi	Gmina Kochanowice
		WŚ.1.2	Ograniczenie ilości ścieków nieczyszczonych	WŚ.1.2.1	Prowadzenie ewidencji oczyszczalni przydomowych oraz zbiorników bezodpływowych i zintensyfikowanie ich kontroli technicznej oraz częstotliwości opróżniania	Gmina Kochanowice
				WŚ.1.2.2	Budowa oczyszczalni przydomowych (w szczególności na terenach zabudowy rozproszonej)	Właściciele posesji, Gmina Kochanowice
				WŚ.1.2.3	Rozpoznanie problemu starych studni gospodarskich – ewidencja i zabezpieczenie przed zanieczyszczeniem	Gmina Kochanowice
		WŚ.1.3	Ograniczenie strat wody związanych z przesyłem i poprawa zaopatrzenia ludności w wodę	WŚ.1.3.1	Edukacja oraz propagowanie postaw i zachowań motywujących ludność do oszczędzania wody	Gmina Kochanowice
				WŚ.1.3.2	Wymiana wyeksploatowanych przyłączy i sieci wodociągowych	Zakład Ochrony Środowiska Hydrotech, Gmina Kochanowice
				WŚ.1.3.3	Budowa sieci wodociągowej z przyłączami wodociągowymi w miejscowości Szklarnia	Gmina Kochanowice

				WŚ.1.3.4	Rozbudowa sieci wodociągowej – połączenie sieci pomiędzy Kochanowicami i Kochcicami	Gmina Kochanowice
				WŚ.1.3.5	Opomiarowanie ryczałtowych przyłączy wodociągowych	Zakład Ochrony Środowiska Hydrotech
				WŚ.1.3.6	Wymiana pomp poziomych – hydrofornia Kochcice	Gmina Kochanowice
				WŚ.1.3.7	Modernizacja zasuw wodociągowych	Gmina Kochanowice
				WŚ.1.3.8	Wdrożenie programu działań na rzecz ograniczenia zanieczyszczeń azotowych pochodzących z rolnictwa (budowa nowoczesnych składowisk obornika, zbiorników na gnojowicę w gospodarstwach rolnych)	Rolnicy, ODR
				WŚ.1.3.9	Realizacja przez zakłady produkcyjne planów racjonalnego gospodarowania wodą (np. wprowadzenie zamkniętych obiegów wody)	Przedsiębiorstwa
OCHRONA POWIETRZA						
OA.1	Poprawa jakości powietrza i obniżenie poziomu substancji szkodliwych w powietrzu oraz utrzymanie tego stanu	OA.1.1	Poprawa jakości powietrza poprzez ograniczenie emisji z procesów spalania paliw do celów grzewczych, ograniczenie niskiej emisji, zmniejszenie zapotrzebowania na energię:	OA.1.1.1	Opracowanie „Założeń do planu zaopatrzenia w energię Gminy Kochanowice”	Gmina Kochanowice
				OA.1.1.2	Kontynuacja działań związanych z ograniczeniem niskiej emisji na terenie Gminy Kochanowice: Opracowanie i wdrożenie Programu ograniczenia niskiej emisji zorientowanego na mieszkalnictwo indywidualne na terenie Gminy	Gmina Kochanowice
				OA.1.1.3	Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej	Gmina Kochanowice
				OA.1.1.4	Systematyczne prowadzenie kontroli podmiotów dotyczącej przestrzegania zasad ochrony środowiska	WIOŚ
		OA.1.2	Poprawa jakości powietrza poprzez poprawienie warunków ruchu drogowego na terenie Gminy	OA.1.2.1	Modernizacja układu drogowego w Gminie	GDDiK, Starostwo Powiatowe, Gmina Kochanowice
		OA.1.3	Prowadzenie edukacji w zakresie ochrony powietrza	OA.1.3.1	Przyjmowanie i propagowanie dobrych praktyk, standardów np.: Wdrażanie przez Gminę w procedurze zamówień publicznych kryterium tzw. zielonych zamówień publicznych (stosowanie w przetargach, które organizuje Gmina kryteriów środowiskowych) Propagowanie dobrych praktyk w zakresie termomodernizacji budynków na przykładach zrealizowanych inwestycji w obiektach gminnych	Gmina Kochanowice
				OA.1.3.2	Informowanie mieszkańców o stanie środowiska na terenie Gminy, zmianach prawnych z dziedziny ochrony środowiska i działaniach podejmowanych na rzecz ochrony środowiska.	Gmina Kochanowice

Prognoza oddziaływania na środowisko
Projektu Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Kochanowice

				OA.1.3.3	Wspieranie działań edukacji szkolnej np.: prowadzenie działań z zakresu edukacji ekologicznej dla młodzieży na terenach cennych przyrodniczo	Gmina Kochanowice
		OA.1.4	Poprawa jakości powietrza poprzez pozyskiwanie energii z paliw ekologicznych oraz ze źródeł odnawialnych	OA.1.4.1	Inwentaryzacja potencjału pozyskiwania energii ze źródeł odnawialnych	Gmina Kochanowice, Powiat Lubliniecki
				OA.1.4.2	Promowanie kotłowni wykorzystujących odnawialne źródła energii (biomasa, pompy ciepła)	Gmina Kochanowice
				OA.1.4.3	Budowa sieci gazowej na terenie Gminy	Gmina Kochanowice
GOSPODARKA ODPADAMI						
GO.1	Ograniczenie uciążliwości odpadów dla środowiska oraz zwiększenie ich gospodarczego wykorzystania	GO.1.1	Usystematyzowanie gospodarki odpadami	OG.1.1.1	Objęcie wszystkich mieszkańców zorganizowanym systemem zbiórki odpadów komunalnych poprzez egzekwowanie obowiązku posiadania przez właścicieli posesji lub administratorów budynków umów na odbiór odpadów komunalnych przez uprawnione firmy	Gmina Kochanowice
				GO.1.1.2	Rozszerzenie selektywnej zbiórki odpadów komunalnych o kolejne frakcje odpadów w miejscach ogólnodostępnych (ustawienie dodatkowych gniazd do zbierania odpadów selektywnie zbieranych)	Gmina Kochanowice
				GO.1.1.3	Rozszerzenie selektywnej zbiórki odpadów komunalnych o odpady biodegradowalne – z terenów gminnych (zakup kontenerów na odpady zielone)	Gmina Kochanowice
				GO.1.1.4	Wdrożenie systemu selektywnej zbiórki odpadów niebezpiecznych w tym zbiórki leków przeterminowanych	Gmina Kochanowice, apteki, WFOSiGW
		GO.1.3	Ograniczenie uciążliwości odpadów dla środowiska	GO.1.3.1	Inwentaryzacja i bieżąca likwidacja dzikich wysypisk	Gmina Kochanowice
				GO.1.3.2	Wdrożenie systemu monitoringu gospodarki odpadami na obszarze Gminy i Miasta	Gmina Kochanowice
				GO.1.3.3	Usunięcie z terenu Gminy wszystkich odpadów zawierających PCB	Przedsiębiorstwo Energetyczne
				GO.1.3.4	Opracowanie Programu Usuwania azbestu z terenu Gminy Kochanowice	Gmina Kochanowice
		GO.1.4	Podnoszenie świadomości mieszkańców i przedsiębiorców	GO.1.4.1	Prowadzenie systematycznej edukacji ekologicznej mieszkańców z zakresu gospodarki odpadami (artykuły w lokalnych gazetach, ulotki na tablicach ogłoszeń, pogadanki w szkołach, organizacja imprez związanych z ekologią, np. „Sprzątanie Świata”)	Gmina Kochanowice
		BEZPIECZEŃSTO CHEMICZNE				
PA.1	Eliminowanie i zmniejszanie skutków dla środowiska z tytułu awarii	PA.1.1	Zmniejszenie zagrożenia awariami poprzez system monitoringu	PA.1.1.1	Opracowanie i wdrożenie wspólnego systemu wymiany informacji o ochronie środowiska	Gmina Kochanowice, Wojewoda Śląski
				PA.1.1.2	Doposażenie Ochotniczej Straży Pożarnej w środki ratownictwa	Gmina Kochanowice
OCHRONA PRZED HAŁASEM						
OH.1	Zapewnienie sprzyjającego komfortu akustycznego	OH.1.1	Ograniczenie hałasu komunikacyjnego	OH.1.1.1	Minimalizacja emisji hałasu komunikacyjnego poprzez planowe remonty oraz modernizację dróg w celu poprawy ich parametrów technicznych i	Odpowiednie Zarządy Dróg, Gmina Kochanowice

	środowiska				użytkowych.	
				OH.1.1.2	Opracowanie koncepcji zmian ruchu samochodowego (np. poprzez poprawę jego płynności), co wpłynie na poprawę klimatu akustycznego terenów przyległych	Odpowiednie Zarządy Dróg, Gmina Kochanowice
				OH.1.1.3	Minimalizacja emisji hałasu komunikacyjnego poprzez budowę ekranów akustycznych wzdłuż tras komunikacyjnych gdzie występują przekroczenia standardów akustycznych	Odpowiednie Zarządy Dróg, Gmina Kochanowice
		OH.1.2	Tworzenie terenów wolnych od oddziaływań akustycznych związanych z przemysłem i komunikacją	OH.1.2.1	Edukacja dzieci, młodzieży i dorosłej części mieszkańców uświadamiających problemy ochrony przed hałasem.	Gmina Kochanowice
				OH.1.2.2	Wykonanie niezbędnych map akustycznych	WIOŚ, Powiat Lubliniecki
OCHRONA PRZED PROMIENIOWANIEM NIEJONIZUJĄCYM						
PN.1	Kontrola i ograniczenie emisji niejonizującego promieniowania elektromagnetycznego do środowiska	PN.1.1	Rozpoznanie stanu zagrożenia oddziaływania pól elektromagnetycznych	PN.1.1	Stworzenie rejestru potencjalnych źródeł promieniowania niejonizującego	Gmina Kochanowice
				PN.1.2	Gromadzenie danych dotyczących instalacji powodujących wytwarzanie pól elektromagnetycznych	Powiat Lubliniecki
				PN1.3	Stworzenie systemu monitoringu środowiska ze względu na promieniowanie niejonizujące	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska, użytkownicy urządzeń emitujących pole elektromagnetyczne

Źródło: Projekt POS dla Gminy Kochanowice, 2009

2.3. Powiązania projektu planu z innymi dokumentami. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu

W dokumentacjach wyższego szczebla, dotyczących Programu Ochrony Środowiska, określono problematykę związaną z szeroko pojętą ochroną środowiska na poszczególnych szczeblach: krajowym, wojewódzkim, powiatowym i gminnym.

Problematyka ochrony wód, ochrony powietrza, ziemi i gleb, a także gospodarowania odpadami zawarta w wymienionych dokumentacjach jest zgodna z obowiązującymi w Polsce i Unii Europejskiej przepisami prawa. W dokumentacjach tych określono cele krótkookresowe, długookresowe i perspektywiczne w zakresie poszczególnych komponentów środowiskowych na wszystkich szczeblach (krajowym, wojewódzkim, powiatowym, gminnym). Cele krótkookresowe obejmują podjęcie różnorodnych zadań czasowo zaplanowanych na okres od 2009 r., cele długookresowe obejmują rozwój i intensyfikację działań podjętych w zadaniach krótkookresowych, a zadania perspektywiczne zakładają ostateczne rozwiązania do 2016 roku.

Cele ochrony środowiska, w tym w zakresie ochrony wód, ochrony powietrza i gospodarki odpadami, ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu (projektu programu) określone zostały m. in. w niżej wymienionych dokumentacjach tj.:

- Polityka Ekologiczna Państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016,
- Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego na lata 2000-2020,
- Program Ochrony Środowiska Województwa Śląskiego do roku 2004 oraz cele długoterminowe do roku 2015,
- Strategia Rozwoju Powiatu Lublinieckiego,
- Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Lublinieckiego na 2004 – 2015
- Strategia Rozwoju Gminy Kochanowice na lata 2001- 2015.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Kochanowice zgodnie z zapisami ustawy prawo ochrony środowiska powinien być zgodny z polityką ekologiczną państwa, wojewódzkim oraz powiatowym planem gospodarki odpadami. Przedstawione wcześniej cele projektu Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Kochanowice są zgodne z wymienionymi dokumentami i zawierają:

- cele ekologiczne;
- priorytety ekologiczne;
- poziomy celów długoterminowych;
- rodzaj i harmonogram działań proekologicznych;
- środki niezbędne do osiągnięcia celów, w tym mechanizmy prawno ekonomiczne i środki finansowe.

Najważniejszymi celami realizacyjnymi Polityki ekologicznej w zakresie ochrony środowiska jest:

- wzmacnianie systemu zarządzania ochroną środowiska,
- ochrona dziedzictwa przyrodniczego i racjonalne wykorzystanie zasobów przyrody,
- zrównoważone wykorzystanie materiałów, wody i energii,
- dalsza poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego dla ochrony zdrowia mieszkańców Polski,
- ochrona klimatu.

Drugim dokumentem wykorzystanym przy opracowaniu projektu programu jest Strategia rozwoju Województwa Śląskiego na lata 2000-2020, z następującymi celami głównymi:

- wspieranie rozwoju obszarów metropolitalnych,
- zagospodarowanie centrów miast oraz zdegradowanych dzielnic,
- rewitalizacja terenów zdegradowanych,
- kształtowanie ośrodków wiejskich,

- uporządkowanie i wdrożenie systemu gospodarki odpadami,
- utworzenie systemu kształtowania i wykorzystania zasobów wodnych,
- polepszenie jakości powietrza,
- ochrona przed hałasem.

Trzecim dokumentem wykorzystanym w projekcie programu jest Program Ochrony Środowiska Województwa Śląskiego do roku 2004 oraz cele długoterminowe do roku 2015, z następującymi celami głównymi:

- redukcja niskiej emisji,
- zintegrowanie i rozbudowa systemu ciepłowniczego regionu,
- promocja wykorzystania alternatywnych źródeł energii cieplnej,
- eliminacje czynności powodujących hałas,
- stosowanie rozwiązań technicznych i organizacyjnych zapobiegających powstawaniu lub przenikaniu hałasu do środowiska, a także środków zmniejszających poziom hałasu,
- wprowadzenie do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego zapisów poświęconych ochronie przed promieniowaniem z wyznaczeniem stref ograniczonego użytkowania m.in. wokół urządzeń elektroenergetycznych, radiokomunikacyjnych i radiolokacyjnych gdzie jest rejestrowane przekroczenie dopuszczalnych poziomów promieniowania niejonizującego,
- podstawowym działaniem będzie prowadzenie badań, które pozwolą na ocenę skali zagrożenia promieniowaniem,
- w odniesieniu do zakładów o dużym ryzyku wystąpienia awarii - obowiązek posiadania raportu o bezpieczeństwie i wewnętrznego planu operacyjnego,
- obowiązek dostarczenia Komendantowi Wojewódzkiemu Państwowej Straży Pożarnej informacji niezbędnych do opracowania zewnętrznego planu operacyjno-ratowniczego,
- w odniesieniu do zakładów o zwiększonym i dużym ryzyku wystąpienia awarii obowiązek opracowania programu zapobiegania awariom",
- uporządkowanie obrotu odpadami i stworzenie warunków dla ich bezpiecznego unieszkodliwiania,
- stworzenie infrastruktury recyklingu odpadów,
- usuwanie odpadów niebezpiecznych z terenów objętych ochroną wód,
- utworzenie systemu ponadgminnych wysypisk komunalnych z pełnym wyposażeniem w instalacje segregacji odpadów,
- wzmocnienie i rozbudowę regionalnego monitoringu wytwarzania, unieszkodliwiania i składowania odpadów niebezpiecznych,
- likwidację składowisk odpadów niebezpiecznych i stworzenie systemu bieżącej utylizacji odpadów,
- stworzenie regionalnego systemu stacji przeładunkowych odpadów i technologicznych instalacji utylizacji odpadów,
- likwidacja negatywnych skutków dawnej działalności przemysłowej,
- zagadnienia rewitalizacji terenów poprzemysłowych i pogórnich,
- zagospodarowaniu gleb w sposób, który odpowiada w pełni ich przyrodniczym walorom i klasie bonitacji,
- lepszym dostosowaniu do naturalnego, biologicznego potencjału gleb, formy ich zagospodarowania oraz kierunków i intensywności produkcji,
- zmniejszeniu skali ograniczeń, jakie dla optymalnego wykorzystania biologicznego potencjału gleb stwarzają procesy degradacji spowodowanej emisją zanieczyszczeń, erozją oraz niewłaściwą agrotechniką,
- odpowiedniej zmianie struktury upraw, na glebach zanieczyszczonych substancjami niebezpiecznymi dla zdrowia,
- likwidacja wyrobisk górniczych po eksploatacji łupków karbońskich,
- zagospodarowanie wyrobisk odkrywkowych po eksploatacji piasku i żwiru, w zależności od charakteru wyrobiska, w kierunku wodnym lub leśnym,

- preferowanie wydobycia podziemnego z podszadaniem wyrobisk, dla ograniczenia skali osiadań terenu,
- rekultywacja terenów osiadań spowodowanych podziemną eksploatacją,
- wdrożenie systemu monitoringu stanu przyrody,
- opracowanie i wdrożenie systemu informacji o obiektach i obszarach szczególnie chronionych.

Celem nadrzędnym „Strategii Rozwoju Powiatu Lublinieckiego” jest zrównoważony i bezpieczny ekologicznie rozwój powiatu, jako turystyczno – wypoczynkowego zaplecza aglomeracji śląskiej, którego rozwój zapewniają liczne oraz stabilne, małe i średnie przedsiębiorstwa.

Realizacji nadrzędnego celu przedstawionego w omawianym dokumencie mają służyć cztery wyznaczone kierunki działań traktowane, jako cele strategiczne programu rozwoju powiatu przedstawione poniżej:

- Cel I: Powiat lubliniecki obszarem czystego środowiska
 - I.1 Zorganizowanie systemu gromadzenia i składowania odpadów z terenu Powiatu,
 - I.2 Przywrócenie czystości terenów zielonych, wód i ścieków w Powiecie Lublinieckim,
 - I.3 Poprawa jakości powietrza atmosferycznego,
 - I.4 Eliminowanie negatywnego wpływu hałasu na otoczenie,
- Cel II: Ziemia lubliniecka atrakcyjnym ośrodkiem turystycznym i rekreacyjnym
 - II.1 Wspieranie promocyjne turystyki i rekreacji na terenie Powiatu Lublinieckiego,
 - II.2 Restrukturyzacja i rozwój bazy sportowej na terenie Powiatu,
 - II.3 Krzewienie kultury fizycznej, sportu i rekreacji wśród mieszkańców Powiatu,
- Cel III: Powiat lubliniecki obszarem zrównoważonego rozwoju terenów wiejskich
 - III.1 Poprawa struktury obszarowej gospodarstw rolnych,
 - III.2 Poprawa stanu oświaty na terenach wiejskich,
 - III.3 Tworzenie warunków do prowadzenia działalności gospodarczej,
 - III.4 Wzmocnienie roli rolników na rynku produkcji rolnej,
 - III.5 Ochrona środowiska naturalnego i zasobów krajobrazu,
 - III.6 Rozbudowa infrastruktury technicznej na terenach wiejskich,
- Cel IV: powiat lubliniecki regionem małych i średnich przedsiębiorstw
 - IV.1 Prowadzenie spójnej polityki rozwoju przedsiębiorczości na terenie Powiatu Lublinieckiego przez władze gminne, miejskie, powiatowe i główne podmioty gospodarcze działające na naszym terenie,
 - IV.2 Stworzenie „Inkubatora Przedsiębiorczości”,
 - IV.3 Przyciągnięcie inwestorów zewnętrznych,
 - IV.4 Podniesienie poziomu inwestycji w infrastrukturze w Powiecie Lublinieckim.

Cele zapisane w Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Lublinieckiego obejmują:

- Wdrażanie systemu REMAS poprzez:
 - Wdrożenie oprogramowania zapewniającego szybki dostęp do publicznie dostępnych rejestrów decyzji i pozwoleń,
 - Zbudowanie systemu wymiany informacji na linii Urząd Marszałkowski – powiat – gmina,
 - Aktualizacja bazy danych podmiotów i osób fizycznych zobowiązanych do ponoszenia opłat za korzystanie ze środowiska,
 - Wdrożenie systemu monitorowania założonych do realizacji celów i zadań uszczegółowionych w Programie Ochrony Środowiska,
 - Badanie rozkładu stężenia zanieczyszczeń w powietrzu,
- Wdrożenie systemu informowania społeczeństwa w zakresie tematyki ochrony środowiska poprzez:
 - Szkolenie nauczycieli szkół wszystkich szczebli w zakresie metodyki i realizacji edukacji ekologicznej,
 - Organizowanie szkoleń dla pracowników administracji samorządowej, przedsiębiorstw,

- Organizowanie kampanii edukacyjnej dla społeczeństwa (broszury informacyjne, ulotki, sympozja, prelekcje),
- Edukowanie społeczeństwa poprzez rozwój sieci przyrodniczych ścieżek dydaktycznych,
- Opracowanie programu mającego na celu wdrożenie selektywnej zbiórki odpadów wśród mieszkańców powiatu,
- Pilotowanie programów informujących rolników o zasadach prowadzenia rolnictwa ekologicznego i gospodarstw agroturystycznych,
- Wspieranie rozwoju edukacji ekologicznej poprzez popularyzowanie konkursów o tematyce ekologicznej,
- Współpraca z Zespołem Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego "Lasy nad Górną Liswartą" w zakresie edukacji przyrodniczej (zajęcia terenowe realizowane na obszarze i w okolicy parku krajobrazowego: wycieczki przyrodnicze, historyczne; zabawy i gry edukacyjne; edukacja na terenie szkół),
- Ograniczenie emisji z procesów spalania paliw poprzez:
 - Opracowanie programu ograniczenia niskiej emisji na terenie Powiatu Lublinieckiego
 - Propagowanie i wdrożenie alternatywnych źródeł energii (gaz, paliwa ekologiczne)
 - Termomodernizacja budynków
 - Wprowadzenie systemów grzewczych energooszczędnych i niskoemisyjnych
 - Rozbudowa sieci gazowej
- Minimalizacja wielkości emisji komunikacyjnych poprzez:
 - Wyprowadzenie transportu tranzytowego poza tereny miast
 - Poprawa stanu dróg
 - Tworzenie systemu tras rowerowych
 - Wprowadzenie korzystnych zasad funkcjonowania publicznych środków transportu
 - Propagowanie wykorzystania ekologicznych paliw
- Zmniejszenie emisji zorganizowanej z zakładów przemysłowych i ciepłowniczych poprzez:
 - Wprowadzenie w przedsiębiorstwach na terenie powiatu technologii pozwalających na minimalizację emisji zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego
 - Instalowanie urządzeń do redukcji zanieczyszczeń powstających w procesie spalania paliw
 - Modernizacja przestarzałych systemów ciepłowniczych powodujących duże zużycie surowców energetycznych
- Wprowadzenie programu kompleksowej gospodarki odpadami komunalnymi
 - Opracowanie i wdrażanie planu gospodarki odpadami komunalnymi
 - Stopniowa likwidacja dzikich wysypisk
 - Propagowanie działań związanych z kompostowaniem odpadów organicznych
 - Organizacja selektywnej zbiórki odpadów komunalnych
 - Podjęcie działań w celu zwiększenia opłacalności działalności gospodarczej w zakresie gospodarowania odpadami
 - Rozwój systemu recyklingu odpadów
- Zmniejszenie ilości powstawania odpadów innych niż niebezpieczne i ograniczenie ich oddziaływania na środowisko
 - Opracowanie i wdrażanie plany gospodarki odpadami innymi niż niebezpieczne
 - Podjęcie działań mających na celu zmniejszenie powstawania odpadów „u źródła” tj. wprowadzanie technologii bezodpadowych, ponowne wykorzystanie odpadów
 - Wdrażanie innowacyjnych metod zagospodarowania osadów ściekowych powstałych w oczyszczalniach ścieków
- Zmniejszenie ilości powstawania odpadów niebezpiecznych i ograniczenie ich oddziaływania na środowisko
 - Opracowanie i wdrażanie planu gospodarki odpadami niebezpiecznymi
 - Unieszkodliwianie przeterminowanych środków ochrony roślin
 - Realizowanie właściwej gospodarki odpadami medycznymi

- Stworzenie warunków do odbioru odpadów niebezpiecznych
 - Rozwiązanie kwestii zorganizowania regionalnego systemu recyklingu wykorzystywanych samochodów
- Poprawa jakości wód powierzchniowych
 - Rozbudowa sieci kanalizacyjnych na terenach zurbanizowanych
 - Wykonanie pełnego rozdziału sieci kanalizacji sanitarnej i deszczowej
 - Likwidacja nielegalnego zrzutu nieoczyszczonych ścieków z gospodarstw domowych oraz z zakładów produkcyjnych
 - Modernizacja oczyszczalni ścieków w celu dostosowania do spełniania norm wynikających z obowiązującego prawodawstwa
 - Pełne wykorzystanie istniejących oczyszczalni ścieków (dociążenie)
 - Propagowanie budowy oczyszczalni przydomowych i przyzakładowych
 - Wspieranie działań mających na celu ograniczenie ilości zanieczyszczeń wprowadzanych do wód pochodzących z działalności rolniczej (szkolenia)
 - Budowa zbiorczych oczyszczalni komunalnych
- Ochrona ujęć wody pitnej
 - Przestrzeganie ograniczeń przy użytkowaniu terenów w obrębie utworzonych stref ochronnych ujęć wody
 - Eliminowanie zagrożeń dla GZWP wynikających z niewłaściwej gospodarki wodno-ściekowej i gospodarki odpadami na terenach gmin powiatu
- Racjonalizacja wykorzystania wód podziemnych
 - Minimalizacja wykorzystania wód podziemnych dobrej jakości dla potrzeb przemysłowych
 - Wprowadzenie skutecznego monitoringu sieci wodociągowej pod względem wykorzystania
 - Przestrzeganie zasad poboru wód podziemnych zgodnie z ustalonymi zasobami dyspozycyjnymi
 - Rozbudowa sieci wodociągowej
- Wdrażanie programów ochrony przeciwpowodziowej i przeciwdziałania suszy
 - Odbudowa i powstawanie nowych urządzeń małej retencji w celu ograniczenia odpływu powierzchniowego
 - Prowadzenie systematycznej konserwacji urządzeń melioracji wodnych podstawowych i szczegółowych
 - Egzekwowanie prowadzenia właściwego zarządzania gospodarką wodną na zbiornikach w okresie zagrożenia powodziowego.
- Ochrona i kształtowanie przyrody oraz gospodarki przestrzennej w obrębie obszarów chronionych
 - Wprowadzenie ochrony prawnej w stosunku do obiektów cennych przyrodniczo:
 - tworzenie użytków ekologicznych (min. wyrobiska koło Cieszowej, „Kierzkowskie Bagna”, „Staw Chmielok”, „Lubocki Łęg”, staw i bagna „Brzoza”, „Szerokie Bagna”, stawy i bagna „Piłka”, łęgi i grądy koło Zump, torfowisko „Pod Jamą”, rozlewisko bobrowe pod „Górą Wilczarnia”)
 - tworzenie rezerwatów przyrody
 - tworzenie zespołów przyrodniczo-krajobrazowych („Dolina Małej Panwi”)
 - ustanawianie pomników przyrody
 - Identyfikowanie obszarów przewidzianych do objęcia formami ochrony przyrody
 - Rozwój sieci przyrodniczych ścieżek dydaktycznych oraz organizowanie ruchu turystycznego
 - Podjęcie działań w celu zachowania bioróżnorodności przyrody poprzez zachowanie naturalnego zróżnicowania występujących ekosystemów łąkowych, śródpolnych, wodnych, bagiennych i leśnych
 - Opracowanie i wdrożenie systemu informacji o obiektach szczególnie chronionych

- Inwentaryzacja miejsc występowania gatunków chronionych zwierząt i roślin oraz prowadzenie programów reintrodukcji gatunków zagrożonych
- Zwiększenie lesistości i ochrona istniejących zasobów leśnych
 - Wprowadzenie organizacyjnych i ekonomicznych mechanizmów umożliwiających efektywną realizację programu zalesiania
 - Ustalanie przeznaczenia gruntów do leśnego zagospodarowania w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego lub w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy
 - Realizacja „Programu zwiększania lesistości kraju”
 - Ustalanie przebiegu granicy rolno-leśnej
 - Rozwój szerokiej współpracy z nadleśnictwami
- Ochrona i rewitalizacja powierzchni ziemi związana z zanieczyszczeniem i niekorzystnym przekształcaniem terenu
 - Systematyczne przeprowadzanie rekultywacji w przypadku zanieczyszczenia gleby lub ziemi do stanu wymaganego standardami jakości
 - Prowadzenie okresowych badań jakości gleby i ziemi oraz prowadzenie rejestru zawierającego informacje o terenach na których stwierdzono przekroczenie standardów jakości gleby i ziemi
 - Przeprowadzanie rekultywacji na terenach poeksploatacyjnych oraz niekorzystnie przekształconych poprzez przywrócenie gruntom wartości użytkowych lub przyrodniczych
- Ochrona gruntów rolnych
 - 2.1 Zapobieganie degradacji i dewastacji gruntów rolnych poprzez właściwe ich wykorzystanie w kierunku rolnym przy uwzględnieniu klas bonitacji
 - 2.2 Popularyzacja utrzymywania torfowisk i oczek wodnych jako naturalnych zbiorników wodnych
 - 2.3 Wdrażanie działań zmierzających do ochrony gleb przed erozją poprzez ich właściwe użytkowanie
 - 2.4 Stosowanie właściwych metod agrotechnicznych w tym prawidłowej eksploatacji urządzeń melioracyjnych
- Ochrona i racjonalne wykorzystanie zasobów kopalin
 - 3.1 Współpraca organów administracji publicznej w celu tworzenia studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego z uwzględnieniem przyszłościowej eksploatacji złóż udokumentowanych
 - 3.2 Przedsięwzięcie działań prowadzących do kompleksowego wykorzystania eksploatowanych złóż w tym kopalin towarzyszących
- Podejmowanie działań w celu eliminacji uciążliwego hałasu
 - Wyprowadzenie transportu tranzytowego poza tereny miast
 - Ograniczenie hałasu poprzez zastosowanie wzdłuż dróg uciążliwych ekranów przeciwakustycznych oraz pasów zieleni
 - Uwzględnianie na etapach studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego wpływu lokalizacji przedsięwzięć uciążliwych dla środowiska
 - Monitorowanie poziomu hałasu w jednostkach gospodarczych.

Priorytetowe zadania zapisane w „Strategii Rozwoju Gminy Kochanowice na lata 2001 – 2015” to:

- CEL 1 – UPORZĄDKOWANIE GOSPODARKI ODPADAMI STAŁYMI I ODPADAMI PŁYNNYMI:
 - budowa – udział w budowie nowoczesnego składowiska stałych odpadów komunalnych,
 - wprowadzenie segregacji odpadów komunalnych stałych w miejscach ich powstawania,
- CEL 2 – UPORZĄDKOWANIE GOSPODARKI WODNEJ I ŚCIEKOWEJ:
 - rozbudowa i modernizacja istniejącej sieci wodociągowej,

- rozbudowa i modernizacja istniejącej sieci kanalizacji sanitarnej,
- modernizacja – dostosowanie możliwości istniejących oczyszczalni do przyjęcia wzrostu jakości ścieków,
- budowa zbiornika retencyjnego,
- CEL 3 - GOSPODARKA ENERGETYCZNA:
 - gazyfikacja gminy,
 - rozwój ekologicznych źródeł energii.

3. INFORMACJE O METODACH ZASTOSOWANYCH PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY

Prognoza oddziaływania na środowisko w odniesieniu do polityk, planów i programów, według zapisów Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008 r., Nr 199, poz. 1227 z późn. zm.), sporządzana jest, jako jeden z podstawowych dokumentów w ramach procedury postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji planów i programów.

Prognozę sporządzono przy zastosowaniu metod opisowych dotyczących charakterystyki zasobów środowiska poddanych oddziaływaniu oraz analiz opartych na dostępnych danych. Analizie poddano aktualny i prognozowany stan wód, powietrza, gospodarki odpadami, gleb, oddziaływanie hałasu i promieniowania niejonizującego na terenie gminy Kochanowice, jak również proponowane kierunki działań w tym zakresie.

Ponadto w prognozie przeanalizowano uwzględnienie w Programie strategicznych kierunków działań przyjętych w innych dokumentach (m.in. Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Lublinieckiego oraz Programie Ochrony Środowiska dla Województwa Śląskiego). Wynikające z przeprowadzonej analizy wnioski odniesiono do stanu środowiska w gminie oraz przeanalizowano możliwe skutki środowiskowe realizacji Programu.

Przy opracowywaniu niniejszej dokumentacji skorzystano zarówno z obowiązujących aktów prawnych oraz z dostępnych publikacji, opracowań, wytycznych, map itp. przedstawionych poniżej.

Akty prawne:

- Ustawa z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199, poz. 1227 z późn. zm.),
- Prawo Ochrony Środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 (tekst jednolity Dz. U. nr 25, po. 150 z późn. zm.),
- Ustawa o odpadach z dnia 27 kwietnia 2001 roku (Dz. U. Nr 39 z 2007 roku, poz. 251 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 3 października 2008 o ochronie przyrody (Dz.U. 2008 nr 201 poz. 1237),
- Ustawa z dnia 18 lipca 2001 roku Prawo wodne (Dz. U. 2001 Nr 115, poz.1229),
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 września 2002 roku w sprawie standardów jakości gleby oraz standardów jakości ziemi (Dz. U. Nr 165, poz. 1359),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 sierpnia 2001 roku w sprawie określenia rodzajów siedlisk podlegających ochronie (Dz. U. Nr 92, poz. 1029),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 lipca 2006 roku w sprawie warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu ścieków do wód lub do ziemi oraz w sprawie substancji szkodliwych dla środowiska wodnego (Dz. U. Nr 137, poz.984),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów (Dz. U. Nr 192, poz.1883),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. Nr 120, poz. 826).

Podstawę merytoryczną opracowania stanowią materiały dostarczone przez zleceniodawcę, materiały literaturowe (publikacje, wytyczne, mapy itp.) wymienione poniżej:

- Program Ochrony Środowiska dla Gminy Kochanowice,
- Strategia Rozwoju Powiatu Lublinieckiego i Strategia Rozwoju Wspólnoty Lublinieckiej,
- Program Ochrony Środowiska Powiatu Lublinieckiego na lata 2004 – 2015,
- Strategia Rozwoju Gminy Kochanowice na lata 2001 – 2015.
- J. Kondracki „Geografia fizyczna Polski” Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa 1988
- J. Kondracki „Geografia regionalna Polski” Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1998
- „Geomorfologia Polski. Tom 1 Polska Południowa Góry i Wyżyny” praca zbiorowa pod red. M. Klimaszewskiego, Państwowe Wydawnictwo Naukowe Warszawa 1972
- Woś „Klimat Polski” Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1999

- „Zastosowanie Strategicznej Oceny Oddziaływania na Środowisko w planowaniu gospodarki odpadami” – wytyczne i zalecenia Ministerstwa Gospodarki Holandia 2005 r.

4. PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ORAZ CZĘSTOTLIWOŚĆ JEJ PRZEPROWADZANIA

Aby w przyszłości istniała możliwość obiektywnej weryfikacji i modyfikacji celów i zadań proponowanych w ramach POS dla Gminy Kochanowice, konieczne jest prowadzenie monitoringu, który dostarczy danych niezbędnych do realizacji tych działań.

Monitoring ten, ze względu na częstotliwość gromadzenia, a w szczególności udostępniania danych powinien być prowadzony w cyklu rocznym, a raporty z jego realizacji, łącznie ze sprawozdaniami z postępów wykonania ustaleń Programu Ochrony Środowiska, powinny być udostępniane, zgodnie z wymogami ustawy Prawo Ochrony Środowiska, w cyklu dwuletnim. Monitoring ten obejmuje dwa podstawowe rodzaje kontrolowania zmian, które najogólniej można określić, jako:

- monitoring ilościowy;
- monitoring jakościowy.

Ujęcie ilościowe obrazuje prognozę zmian konkretnych wskaźników. Nie do wszystkich elementów środowiska da się przypisać wskaźniki, niektóre dostępne dane są zbyt ubogie, aby dokonać prognozy ilościowej w niektórych elementach środowiska. Do prognozowania zmian wskaźników w przyszłości wykorzystano informacje o dynamice zmian tych wskaźników w przeszłości, nakładów w okresach poprzednich i planowanych do poniesienia (uwzględniono fakt, iż część zaplanowanych nakładów w poprzednim okresie nie została zrealizowana), oraz wymogi UE.

Prognoza optymistyczna powstała przy założeniu, że wszystkie wymogi UE w zakresie ochrony środowiska zostaną spełnione oraz zostanie wydatkowanych 100% nakładów zaplanowanych na ochronę środowiska.

Prognoza realistyczna uwzględniono w niej dotychczasowe tempo zmian wskaźników oraz środków, jakie poniesiono na ochronę środowiska.

Prognoza pesymistyczna powstała przy założeniu, że nie uda się wydatkować 100% zaplanowanych nakładów na ochronę środowiska, a dotychczasowe tempo zmian wskaźników zostanie osłabione.

Do ujęcia jakościowego dla elementów środowiska, dla których nie można prognozować określonych wskaźników lub jest to utrudnione, wykorzystano ocenę jakościową, która stanowi jednocześnie uzupełnienie do oceny ilościowej.

Listę tą można ewentualnie w przyszłości uzupełnić o pojedyncze nowe wskaźniki dotyczące, jakości środowiska. Wskazane byłoby także podanie, które wskaźniki służą do monitorowania poszczególnych celów projektu POŚ.

5. ISTNIEJĄCY STAN ŚRODOWISKA OBSZARU OBJĘTEGO PROJEKTEM PLANU ORAZ POTENCJALNE ZMIANY TEGO STANU W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

5.1. Położenie fizycznogeograficzne, geomorfologia

Zgodnie z podziałem Polski na regiony fizyczno – geograficzne Gmina Kochanowice położona jest w zasięgu prowincji Wyżyna Małopolska, podprowincji Wyżyna Śląsko – Krakowska, makroregionu – wyżyna Woźnicko – Wieluńska na pograniczu dwóch mezoregionów Obniżenia Liswarty – Prosnego oraz Progu Woźnickiego. Gmina Kochanowice położona jest w dolinie rzeki Górnej Liswarty, która zasila koryto Warty.

Rzeźba terenu na omawianym obszarze jest różnicowana. Przebiegający przez środkową część środkowojurajski Próg Herbski o rzeźbie falistej, z grzbietami i garbami (wysokości do 330 m n.p.m.) opada ku południowemu zachodowi 10-30 m stukiem ku obniżeniu Liswarty, który jest znacznie zalesionym obniżeniem, powstałym w mało odpornych skałach górnego triasu i dolnej jury. Na jego obszarze znajdują się rezerваты przyrody.

Wzniesienia Progu Woźnickiego zaznaczają się falistą, miejscami pagórkowatą rzeźbą. Odosobnione wzniesienia znajdują się w okolicy Kochanowic (294 m n.p.m.) i Koszęcina (315 m n.p.m.). W obrębie Parku Krajobrazowego dominuje rzeźba zróżnicowana, opadająca w kierunku rzeki Liswarty.

Na omawianym obszarze występują triasowe, jurajskie i kredowe warstwy podłoża. Trias górny – reprezentują iły czerwone, wapienie i dolomity. Utwory jurajskie – tworzą piaskowce i łupki oraz iły rudonośne. Utwory czwartorzędowe – to piaski lodowcowe oraz mułki i torfy. Dzięki takiej budowie geologicznej, na terenie między innymi Gminy Kochanowice znajduje się kilka udokumentowanych złóż:

- piaski i żwiry akumulacji lodowcowej,
- piaski i żwiry jury dolnej,
- surowce ilaste – iły triasowe,
- gliny ceramiczno-kamionkowe.

Dolomity, piaski i gliny z okolic Gminy Kochanowice, wykorzystywano już w XIV wieku. Właśnie rozwój i powstanie wielu miejscowości z tego terenu wiąże się bezpośrednio z wydobyciem surowców mineralnych.

5.2. Hygrografia

Wody powierzchniowe

Sieć hydrograficzna obszaru jest bardzo dobrze rozwinięta; tworzą ją we wschodniej, środkowej i północnej części dopływy Liswarty – Potok Kochcicki, Kochanowicki, dopływy Potoku Jeżowskiego oraz w południowej części – źródłowe odcinki Lublinianki. Cały obszar opracowania przynależy do prawostronnego dorzecza Odry. Przez teren Gminy, wzniesieniami Progu Woźnickiego przebiega dział wodny II rzędu rozdzielający zlewnie Warty i Małej Panwi. Jedynie w rejonie Harbułtowic, w dziale wodnym zaznacza się brama łącząca wody Lublinianki i dopływu Liswarty. Liswarta – lewobrzeżny dopływ Warty bierze swój początek na wysokości 315 m n.p.m. w pobliżu miejscowości Mzyki. Rzeka płynie szeroką na kilkaset metrów doliną charakteryzującą się podmokłym dnem w otoczeniu lasów, łąk oraz zabudowań wsi. Charakterystykę hydrologiczną rejonu oparto na danych pomiarowych najbliższego terytorialnie posterunku IMGW w Niwkach na Liswarcie.

Na terenach doliny Liswarty powstał Park Krajobrazowy „Lasy nad Górną Liswartą”. Cały obszar Parku pod względem hydrograficznym położony jest w zasięgu zlewni rzeki Warty, a częściowo Małej Panwi, które są dopływami rzeki Odry. Główną rzeką na terenie Parku jest Liswarta z licznymi dopływami: Olszynką, Turzą, Kalinką. Niewielki fragment terenów Parku odwadnia rzeka Stradomka z dopływami Konopką i Gorzelanką. Na rzekach zlokalizowano szereg zbiorników wodnych, wykorzystywanych głównie do celów hodowlanych, częściowo także do celów rekreacyjnych. Cały teren Parku jest dobrze nawodniony, z licznymi zbiornikami i potokami. Na terenie Gminy znajdują się także liczne stawy hodowlane.

Wody podziemne

Teren opracowania przynależy do kluczborsko-lublinieckiego regionu hydrogeologicznego z głównym poziomem użytkowym w utworach piaszczystych (rzadziej żwirowych) czwartorzędu na głębokości do 30 m. Wodoprzewodność poziomu wynosi $< 20\text{ m}^3/\text{d}$. Miąższość utworów wodonośnych w czwartorzędzie

waha się w granicach 5 – 15m. Lokalnie (w rejonie Kochanowic) większe znaczenie mają poziomy: w dolnojurańskich piaskach, żwirach i piaskowcach oraz górnotriasowych piaskowcach, wapieniach oraz zwietrzelinach piaskowców i mułowców. Wody podziemne zalegają na głębokości od kilku do 50 m, a wodonośność waha się od 2 – 30 m³/h. Na przeważającej części omawianego regionu brak jest naturalnej izolacji wód pierwszego poziomu użytkowego od powierzchni terenu bądź jest ona połowiczna.

Wahania zwierciadła pierwszego poziomu wodonośnego w utworach czwartorzędowych przeanalizowano na podstawie danych pomiarowych posterunku IMGW w Droniowicach. Średni stan roczny z wielolecia 1976 – 1990 wynosi 174 cm, zaś zaobserwowane wartości ekstremalne wynoszą 20 cm i 298 cm, co daje ekstremalną amplitudę wahań stanów rzędu 278 cm. Maksymalne stany występują w okresie wiosennym (luty – maj), a minimalne pojawiają się w okresie jesiennym (wrzesień – październik).

5.3. Warunki glebowe

Rzeźbę terenu stanowi płaska, mało urozmaicona wysoczyzna opadająca łagodnie w kierunku północno - wschodnim o spadkach 0-2%. Budują ją utwory czwartorzędowe, piaski, żwiry i głązy lodowcowe, spod których miejscami wychodzą utwory starsze. W północno – wschodniej części Gminy występują wydmy piaszczyste, których wysokości dochodzą do 10 metrów. Północna część Gminy jest zalana.

Powierzchnia Gminy Kochanowice wynosi 7971 ha. Prawie połowa powierzchni Gminy to użytki rolne, w skład których wchodzi głównie grunty orne w ilości 2963 ha co stanowi 37,17% powierzchni Gminy, druga połowa Gminy zajmują lasy i grunty leśne położone na powierzchni 3436 ha.

Z całej powierzchni terenów rolnych użytkowanych w gospodarstwach rolniczych grunty orne stanowią 79,6% powierzchni, pod zasiewami jest ponad 73%. Odłogi stanowią około 2%, a ugory 1,1% powierzchni.

Gmina Kochanowice ma charakter rolniczy, przeważają tu gleby pseudobielicowe, rzadziej brunatne i czarne ziemie. Pseudobielice występują na całym obszarze Gminy, wytworzone są one z luźnych piasków słabogliniastych. Zaliczane są one do klasy V i VI, czyli gleb słabych, ubogie w składniki pokarmowe i suche. Pseudobielice wytworzone z piasków gliniastych lekkich i mocnych wykazują lepsze wartości użytkowe. Zaliczane są do gleb żyznych o średniej zawartości składników odżywczych. Kwalifikują się one do klasy IIIa i III. Na niewielkich połaciach występują gleby pseudobielicowe wytworzone z iłów i glin, w zależności od zawartości glin zaliczane są one do klasy IV, III i nawet fragmentarycznie do II. Na badanym terenie występują również hydrogeniczne mułowo – torfowe, zalegające w dolinach rzecznych. Teren Gminy wykorzystywany jest głównie rolniczo oraz jako łąki i pastwiska. Na rolniczy charakter Gminy składa się 819 gospodarstw rolnych, z czego około 40% to gospodarstwa małe o powierzchni nieprzekraczającej 1 ha. Gospodarstw o powierzchni od 1 do 5 ha jest 281, o powierzchni do 10 ha jest 113, a gospodarstw o powierzchni większej niż 10 jest 82.

W gospodarstwach prowadzi się produkcję roślinną i zwierzęcą. Uprawia się głównie zboża, w tym pszenicę, jęczmień, pszenżyto i mieszanki zbożowe. W mniejszych ilościach uprawia się ziemniaki rośliny przemysłowe.

Na terenie Gminy w roku 2003 i 2006 zostały przeprowadzone badania gleb na kwasowość, z których wynika, że około 45% gleb zalicza się do gleb kwaśnych i bardzo kwaśnych, w związku z tym prawie połowa gleb użytkowanych rolniczo została zakwalifikowana do wapnowania wskazanego, potrzebnego i niezbędnego.

5.4. Zasoby kopalin

Kochanowice położone są pod względem geologicznym w granicach monokliny Śląsko – Krakowskiej. W budowie podłoża Gminy biorą udział utwory triasowe, jurajskie i czwartorzędowe. Trias reprezentowany jest przez wapień, margle i dolomity, a także iły i piaskowce. Iły są czerwono – brązowe i zielonkawe miejscami zapiaszczone. Spotyka się w nich okruchy i przewarstwienia wapienne. Utwory jurajskie budują osady morskie w postaci pstrych iłów, czerwonych iłów zapiaszczonych, łupków ilastych oraz piasków, żwirów i piaskowców. Natomiast utwory czwartorzędowe to głównie piaski, żwiry, gliny i iły oraz mułki i torfy.

Dzięki takiej budowie geologicznej, na terenie między innymi Gminy Kochanowice znajduje się kilka udokumentowanych złóż:

- piaski i żwiry akumulacji lodowcowej,
- piaski i żwiry jury dolnej,
- surowce ilaste – iły triasowe,

- gliny ceramiczno-kamionkowe.

Dolomity, piaski i gliny z okolic obecnego Parku, wykorzystywano już w XIV wieku. Właśnie rozwój i powstanie wielu miejscowości z tego terenu wiąże się bezpośrednio z wydobywaniem surowców mineralnych.

Piaski i żwiry pochodzące z akumulacji lodowcowej i wodnolodowcowej są eksploatowane na północ od miejscowości Kochcice oraz lokalnie na potrzeby budownictwa na obszarze całej Gminy.

Na terenie Gminy Kochanowice eksploatowane są dwa złoża:

- „Jawornica” powierzchnia 134,7 ha (pozwolenie nr ŚR-V-7412/4/14/01 do 31.12.2021)
- „Jawornica I” powierzchnia 1,96 ha

W miejscowości Jawornica działa Odkrywkowy Zakład Górniczy będący własnością Przedsiębiorstwa Produkcji Kruszyw Mineralnych i Lekkich sp. z o.o. z siedzibą w Katowicach. Powierzchnia obszaru górniczego pokrywa się z terenem górniczym i wynosi 24,95 ha. Na tym obszarze prowadzona jest działalność związana z wydobywaniem kruszywa naturalnego. Średnie kwartalne wydobywanie kruszywa w latach 1999-2002 wyniosło 35,145 Mg. Tereny eksploatacyjne są systematycznie rekultywowane zgodnie z ustalonym kierunkiem rekultywacji. Starosta Lubliniecki wyznaczył termin zakończenia rekultywacji do dnia 31.12.2026 roku, wskazując przeprowadzenie rekultywacji o kierunku wodnym z zagospodarowaniem rekreacyjnym bądź rolnym.

5.5. Warunki klimatyczno-meteorologiczne

Obszar Gminy charakteryzuje się temperaturą średnio roczną ok. 7,5 °C, w styczniu natomiast średnia temperatura to -2,5 °C, co w ogólnym podsumowaniu daje obszar o klimacie umiarkowanym. Dni zimowe występują tu od listopada do marca. W ciągu roku najniższa wilgotność powietrza występuje od marca do sierpnia, a najwyższa w listopadzie, grudniu i styczniu. Duża wilgotność powietrza oraz bliskość otwartych zbiorników wodnych to powód powstawania mgieł w końcu zimy i na początku lata. Wiatr najczęściej wieje od północnego i południowego zachodu lub od zachodu. Duże powierzchnie zalesione powodują zahamowanie szybkości wiatru.

5.6. Stan powietrza atmosferycznego

Przez teren Gminy przebiegają 4 ważne trasy komunikacyjne: drogi krajowe Katowice - Poznań i Opole - Częstochowa i linie kolejowe: Warszawa - Opole oraz Katowice - Poznań. Kochanowice są oddalone 7 km od Lublińca, 30 km od Częstochowy i 60 km od Katowic i Opola.

W chwili obecnej gospodarstwa domowe na terenie Gminy Kochanowice korzystają w zdecydowanej większości z niskosprawnych palenisk węglowych opalanych najczęściej niskogatunkowym węglem. Przeważająca część budynków (ok. 85 %) w Gminie pochodzi z przed roku 1988. Przeciętne roczne zużycie energii na ogrzewanie w budynkach z tego okresu wynosi 240 – 380 kWh/m². dla budynków budowanych obecnie wskaźnik ten mieści się w granicach 90 – 120 kWh/m². Większa energochłonność wiąże się z większym zużyciem paliw (węgla) i większą emisją. Ponadto wprowadzane do atmosfery substancje emitowane są emitorami o wysokości około 10m, co powoduje rozprzestrzenianie się zanieczyszczeń po najbliższej okolicy. Największą grupę budynków na terenie Gminy stanowią budynki mieszkalne jednorodzinne i to one w głównej mierze odpowiadają za niską emisję. Problem niskiej emisji dotyczy również pozostałych typów budynków, charakteryzujących się innymi parametrami budowlanymi, technicznymi oraz przeznaczeniem w stosunku do mieszkalnych.

Ocenę stanu powietrza atmosferycznego przeprowadzono w oparciu o dane z 2007 pochodzące z opracowania Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Katowicach pt.: „Siódma roczna ocena, jakości powietrza w województwie śląskim, obejmująca 2008 rok”.

Zgodnie z art. 87 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska (tekst jednolity Dz. U. Nr 25 z 2008, poz. 150) oceny są dokonywane w strefach, w tym w aglomeracjach. Na terenie województwa śląskiego zostało wydzielonych 11 stref wymienionych poniżej:

- Strefa Śląsk,
- Aglomeracja górnośląska,
- Aglomeracja rybnicko – jastrzębska,
- Miasto Bielsko – Biała,
- Miasto Częstochowa,

- Strefa bielsko – żywiecka,
- Strefa częstochowsko – lubliniecka,
- Strefa gliwisko – mikołowska,
- Strefa raciborsko – wodzisławska,
- Strefa tarnogórsko – będzińska.

W raporcie WIOŚ przeprowadzono ocenę stanu powietrza atmosferycznego w wyodrębnionych strefach m.in. w strefie częstochowsko - lubliniecka, do której należy Gmina Kochanowice

Tabele poniżej przedstawiają interpretację klas oddziaływania zanieczyszczeń w zależności od poziomu ich stężenia oraz działania, jakie należy podjąć w przypadku przekroczenia w danej strefie dopuszczalnego stężenia substancji szkodliwych w powietrzu atmosferycznym.

Tabela 2 Klasy stref i wymagane działania w zależności od poziomów stężeń zanieczyszczenia, uzyskanych w rocznej ocenie, jakości powietrza, dla przypadków, gdy określony jest margines tolerancji

Poziomy stężenie	Klasa strefy	Wymagane działania
nieprzekraczające wartości dopuszczalnej*	A	Brak
powyżej wartości dopuszczalnej*, lecz nieprzekraczający wartości dopuszczalnej powiększonej o margines tolerancji	B	• określenie obszarów przekroczeń wartości dopuszczalnych.
powyżej wartości dopuszczalnej powiększonej o margines tolerancji*	C	• określenie obszarów przekroczeń wartości dopuszczalnych oraz wartości dopuszczalnych powiększonych o margines tolerancji; • opracowanie programu ochrony powietrza POP.

Źródło: Siódma roczna ocena, jakości powietrza w województwie śląskim, obejmująca 2008 rok

* z uwzględnieniem dozwolonych częstości przekroczeń określonych w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 3 marca 2008 w sprawie dopuszczalnych poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. Nr 47 z 2008 roku, poz. 281)

Tabela 3 Klasy stref i wymagane działania w zależności od poziomów stężeń zanieczyszczenia, uzyskanych w rocznej ocenie, jakości powietrza, dla przypadków, gdy margines tolerancji nie jest określony

Poziomy stężenie	Klasa strefy	Wymagane działania
nieprzekraczające wartości dopuszczalnej*	A	Brak
powyżej wartości dopuszczalnej	C	• określenie obszarów przekroczeń wartości dopuszczalnych; • działania na rzecz poprawy, jakości powietrza; • opracowanie programu ochrony powietrza POP.

Źródło: Siódma roczna ocena, jakości powietrza w województwie śląskim, obejmująca 2008 rok

* z uwzględnieniem dozwolonych częstości przekroczeń określonych w rozporządzeniu Ministra Środowiska w sprawie dopuszczalnych poziomów (poziom stężenie „nieprzekraczający wartości dopuszczalnej” oznacza, że jeśli pewna liczba przekroczeń tej wartości jest dozwolona, przypadki przekroczeń poziomu dopuszczalnego nie wystąpiły lub ich liczba nie przekroczyła dozwolonej w ciągu roku)

Wyniki klasyfikacji strefy częstochowsko – lublinieckiej przedstawiają się następująco:

- ze względu na ochronę zdrowia:
 - klasa A dla takich zanieczyszczeń jak: dwutlenek azotu, dwutlenek siarki, benzen, ołów i tlenek węgla, arsen, kadm i nikiel. Co oznacza konieczność utrzymania jakości powietrza na tym samym lub lepszym poziomie,
 - klasa A dla pyłu zawieszonego PM₁₀
 - klasa C dla benzo(alfa)piranu
- ze względu na ochronę roślin:
 - brak przekroczeń wartości dopuszczalnych dla tlenków azotu, dwutlenku siarki – klasa A
 - przekroczenia poziomu docelowego ozonu wyrażonego jak AOT 40 (klasa C), na stacji tła regionalnego wskaźnik ten uśredniony dla kolejnych 4 lat wyniósł 24488 (µ/m³)*h,

Wartości średnioroczne stężeń benzo(alfa)piranu w strefach klasy C wynoszą (wartość docelowa 1 ng/m³) dla strefy częstochowsko – lublinieckiej 1,6 ng/m³. Główną przyczyną wystąpienia przekroczeń w okresie zimowym jest emisja z indywidualnego ogrzewania budynków, w okresie letnim bliskość głównej drogi z

intensywnym ruchem oraz warunki atmosferyczne występujące podczas powolnego rozprzestrzeniania się emitowanych lokalnie zanieczyszczeń w związku z małą prędkością wiatru.

Z badań przeprowadzonych na terenie Polski w ramach państwowego monitoringu środowiska wynika, że ozon jest zanieczyszczeniem w strefie przyziemnej wykazującym tendencje do przekraczania poziomów dopuszczalnych na wielu obszarach kraju i Europy. Wysokie stężenia tej substancji pojawiają się w sprzyjających warunkach atmosferycznych tj. wysokie temperatury i promieniowania słonecznego. Przyczyną wystąpienia przekroczeń jest napływ zanieczyszczenia z innych obszarów.

5.7. Warunki przyrodniczo – krajobrazowe

5.7.1. Krajobraz

Charakterystyczny krajobraz Gminy tworzy, położony przy granicy południowo-zachodniej Park Krajobrazowy „Lasy nad Górną Liswartą”. Obszar Parku leży pod względem geograficznym na Wyżynie Śląsko – Krakowskiej, do której należy Próg Woźnicki i Próg Herbski. Rzeźba terenu jest bardzo zróżnicowana, opadająca w kierunku doliny Liswarty od falistej z grzbietami i garbami na Progu Herbskim, do falistej z pagórkami na Progu Woźnickim. 57 % ogólnej powierzchni Parku zajmują lasy z przewagą lasów sosnowych z udziałem świerka pospolitego, z fragmentami lasów bukowych oraz grupami drzew olszy, dębu i jesionu. Poza zbiorowiskami leśnymi znaczną część obszaru zajmują łąki i pastwiska położone w dolinach rzek i potoków. Występuje tu roślinność wodno-bagienna, torfowiskowa i łąkowa. Uzupełnienie cennych kompleksów leśnych stanowi gęsta sieć hydrograficzna, zwłaszcza rzeka Liswarta z jej dopływami Olszynką, Turzą, Kalinką. Niewielki fragment terenów Parku odwadnia rzeka Stradomka z dopływami. Wyraźną dominantę krajobrazową stanowi odosobnione wzniesienia znajdujące się w okolicy Kochanowic (294 m n.p.m.) i Koszęcina (315 m n.p.m.).

Uzupełnieniem ww. dominujących form krajobrazu naturalnego i kulturowego są tereny upraw rolnych z rozdrobnioną zabudową zagrodową i mieszkaniową jednorodzinną oraz mozaiką zadrzewień śródpolnych i przywodnych.

Ogółem na tym obszarze stwierdzono następujące typy siedlisk:

- nizinne rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników (*Ranunculion fluitantis*).
- naturalne, eutroficzne zbiorniki wodne (*Nymphaeion*, *Potamogetonion*)
- zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (*Molinion*).
- grąd subkontynentalny (*Tilio-Carpinetum*).
- łąkowe lasy dębowo - wiązowo – jesionowe (*Ficario-Ulmetum campestris*).
- niżowe łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatheretum elatioris*).
- mokre łąki użytkowane ekstensywnie (*Cirsio-Polygonetum*, *Cirsietum rivularis*).
- podgórski łąg jesionowy na stanowiskach niżowych (*Carici remotae-Fraxinetum*).
- śródlądowy bór chrobotkowy (*Cladonio-Pinetum*).

Spośród rodzajów zbiorowisk na szczególną uwagę zasługują siedliska lasów mieszanych świeżych; lasów iglastych borów i lasów mieszanych zdominowanych przez monokultury sosnowe oraz krajobraz dolin rzecznych z fragmentami łągów wierzbowo-topolowych i torfowisk.

5.7.2. Lasy

Ogólna powierzchnia lasów na terenie Gminy Kochanowice – wg stanu na dzień: 31.12.2008r. - wynosi: 3 374,4 ha (gruntów leśnych, związanych z gospodarką leśną ogółem – 3 461,9 ha). Lasy państwowe stanowią ok. 3 374,7 ha, w tym: 3 346,7 ha – w administracji Lasów Państwowych (Nadleśnictwo Herby: obręb – Kochanowice, Nadleśnictwo Koszęcin: obręb Boronów). Lasy niepaństwowe zajmują powierzchnię ok. 78,4 ha – głównie, jako niewielkie rozproszone enklawy, z reguły przylegające do zwartych kompleksów Lasów Państwowych. Niewielki udział w powierzchni leśnej ma las komunalny, własność Gminy (8,8 ha).

Obszary leśne na terenie Gminy skupione są w przeważającej części w jednym dużym kompleksie leśnym północnej, środkowej i północno-zachodniej części Gminy, przechodzącym w wąskie, rozczłonkowane pasma w jej południowej i południowo-zachodniej części. Praktycznie cała powierzchnia leśna Gminy znajduje się w granicach parku Krajobrazowego Lasy nad Górną Liswartą, a granica lasu w południowej i południowo-zachodniej części gminy jest równocześnie fragmentem południowo-zachodniej granicy ww. Parku.

Lesistość Gminy (około 43%), jest znacznie wyższa od średniej krajowej oraz województwa śląskiego, natomiast jest zbliżona do wskaźnika dla powiatu lublinieckiego. Stan ten jest porównywalny z większością gmin powiatu, a wynika ze stosunkowo dużej powierzchni lasów.

Istniejące zadrzewienia i zakrzaczenia to głównie rozproszone „zagajniki” śródpolne, położone w terenach rolniczych oraz zieleń wysoka, łąkowa tworząca „obudowę biologiczną” wszelkich cieków i akwenów wodnych — razem stanowiące ciągi zieleni nieurządzonej w układzie „pasmowym” lub „wyspowym”, zwiększając pulę różnorodności przyrodniczej w środowisku przyrodniczym Gminy („ptasie remizy”, ostoje zwierzyny itp.).

Projekt granicy rolno-leśnej, zatwierdzony przez Radę Gminy, uznał potrzebę docelowych zalesień w obrębie rozdrobionych powierzchniowo i własnościowo użytków rolnych, częściowo trwale odłogowanych, ekstensywnie użytkowanych, bądź w sąsiedztwie licznych pociętych fragmentów enklaw leśnych oraz dolin cieków płynących, z niską zielenią łąkową. Główne obszary planowanych zalesień to:

- Okresowo i trwale zalewane oraz podmokłe tereny łąk i nieużytków w dolinie Potoku Kochanowickiego i Kochckiego, z wyłączeniem terenów przyrodniczo cennych, wykazanych w „waloryzacji przyrodniczej”.
- Poszerzenie istniejących kompleksów leśnych (z wyłączeniem śródleśnych polan i innych zbiorowisk nieleśnych, wykazanych jako obszary przyrodniczo cenne w „Programie Ochrony Przyrody” Nadleśnictw).
- Tereny odłogowanych trwale gruntów rolnych niskich klas bonitacyjnych.

Preferencje zalesieniowe, określone dla Gminy Kochanowice w oparciu o szereg wskaźników środowiskowych, fizjograficznych — w ramach aktualizacji „Krajowego Programu Zwiększenia Lesistości” — określone są jako niskie (w przedziale: 5-10 pkt.), podobnie jak większość gmin Powiatu¹. Pomimo tego, zakres realizowanych zalesień w skali całego Powiatu w ostatnich latach jest stosunkowo duży (w latach 2002-2003 odpowiednio około 17,1 i 7,9 ha — dotyczy obszaru działania nadleśnictw Koszęcin, Herby i Lubliniec). Obecnie, mając na uwadze zwiększające się zainteresowanie właścicieli gruntów zalesieniami, szacuje się ostrożnie, iż proces wyłączania gruntów z produkcji rolnej na ww. cele może objąć około 10-15 ha rocznie, z zastrzeżeniem dużego udziału zalesień gruntów Skarbu Państwa, realizowanych przez Lasy Państwowe ze środków Funduszu Leśnego. Zakres dotychczas realizowanych i planowanych zalesień oparty jest przede wszystkim na systemie dopłat, dotacji, ekwiwalentów oraz premii stosowanych w następującej formie:

- Nieodpłatne przekazywanie sadzonek drzew właścicielom gruntów rolnych, przeznaczającym je pod zalesienie — w oparciu o środki finansowe Funduszu Leśnego, pozostającego w dyspozycji Lasów Państwowych.
- Nieodpłatne przekazywanie sadzonek drzew wraz z systemem ekwiwalentów finansowych dla rolników prowadzących uprawy leśne zgodnie z opracowanymi planami zalesień oraz przekwalifikowanie gruntów rolnych na leśne — na koszt Skarbu Państwa.
- System premii zalesieniowych, pielęgnacyjnych i ekwiwalentów stosowany w regulacjach prawnych właściwych dyrektyw i rozporządzeń UE w zakresie zalesiania gruntów porolnych, przyjętych w polskim prawodawstwie od dnia 1.05.2004 (zastąpiły obowiązującą od dnia 8.06.2001 o przeznaczeniu gruntów rolnych do zalesienia)

Obowiązujące operaty urządzeniowe dla lasów Nadleśnictw Herby i Koszęcin określają strukturę typów siedliskowych oraz ich zgodność ze składem gatunkowym drzewostanów. Na terenie Nadleśnictwa Herby dominują w obrębie Kochanowice bór świeży (Bśw) i bór mieszany wilgotny (BMw), natomiast wśród lasów Nadleśnictwa Koszęcin, obręb Boronów: bór mieszany świeży (BMśw), bór świeży (Bśw) oraz las mieszany wilgotny (LMw). W lasach ww. Nadleśnictw dominującymi gatunkami w drzewostanach są:

- Sosna — około 84% (w przypadku obu Nadleśnictw).
- Świerk — od około 2,9% (Nadleśnictwo Herby, obręb Kochanowice) do 5,4% (nadleśnictwo Koszęcin, obręb Boronów).

Kolejnymi gatunkami drzew pod względem dominacji w drzewostanach są: brzoza, buk, dąb szypułkowy, jesion, grab, olsza.

Analiza gospodarki leśnej w zakresie pozyskania drewna w Nadleśnictwach w latach okresie obowiązywania aktualnego operatu urządzenia lasu skłania do następujący wniosków:

¹ Krajowy Program Zwiększenia Lesistości (aktualizacja), Ministerstwo Środowiska, 2003, msc.

- Wysoki etat pozyskania drewna w użytkowaniu rębny oraz znaczący udział cięć przygodnych (wiatrołomy, śniegołomy, cięcia sanitarne – posusz) – około 25-30% ogólnego pozyskania.
- Duży udział powierzchniowy i masowy trzebieży w użytkowaniu przedrębnym.
- Odnowienia na otwartych powierzchniach zrębowych i pod osłona drzewostanu.
- Poprawki i uzupełnienia w uprawach leśnych.
- Pielęgnacja upraw i młodników.

Duże pozyskanie drewna wiąże się z koniecznością przebudowy istniejących osłabionych drzewostanów — monokultur sosnowych — w kierunku lasu mieszanego oraz zwiększenia powierzchni dolesień i odnowień dębu, buka i in. w celu dostosowania składu gatunkowego do siedliska. W lasach niepaństwowych zakres niezbędnych prac dotyczy głównie założenia upraw leśnych na powierzchniach zrębowych oraz zadań z zakresu ochrony lasu, pielęgnacji upraw i drzewostanów — w oparciu o wskazania gospodarcze uproszczonych planów urządzenia lasu.

Powyższe wskaźniki określają proekologiczny model gospodarki leśnej — zgodnie z wytycznymi i zarządzeniami Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych, którego głównym celem jest zrównoważenie zadań z zakresu pozyskania drewna z ochroną i hodowlą lasu oraz z zagospodarowaniem rekreacyjno-turystycznym i edukacją ekologiczną. W obecnie obowiązującym planie urządzenia lasu wprowadzono uwagi i zalecenia do organizacji gospodarstwa leśnego i prac leśnych:

- Postawienie w drzewostanach dojrzałych do wyrębu wybranych starych drzew do ich fizjologicznej starości oraz drzew dziuplastych.
- Zachowanie w stanie zbliżonym do naturalnego i odtwarzanie śródleśnych zbiorników i cieków wodnych
- Zachowanie w dolinach rzek lasów łęgowych i olsów.
- Inicjowanie i uznawanie kęp odnowienia naturalnego
- Zachowanie w stanie nienaruszonym śródleśnych bagien i torfowisk
- W trakcie prac odnowieniowych i zalesieniowych na granicy las-pole tworzenie pasa ochronnego z niskich drzew lub krzewów
- Stosowanie zabiegów profilaktycznych oraz biologicznych i mechanicznych metod ochrony lasu.

Uzyskanie ww. pożądanego „modelu” gospodarki leśnej jest dodatkowo uzasadnione włączeniem całości lasów Gminy do Parku Krajobrazowego Lasy nad Górna Liswartą.

Lasy pozostające w administracji Lasów Państwowych w całości znalazły się w II strefie uszkodzeń od emisji przemysłowych, jak również w kategorii lasów wodochronnych i glebochronnych. Lasy niepaństwowe nie zostały zaliczone do żadnej kategorii ochronności — pomimo stosownych wniosków zawartych w uproszczonych planach urządzenia lasu.

Spośród biotycznych czynników środowiska, oddziałujących na istniejące drzewostany zaznacza się ograniczona aktywność szkodników pierwotnych w drzewostanach sosnowych, z uwagi na minimalny udział siedlisk słabych, występowanie podszytów, natomiast w drzewostanach liściastych dębowych intensywne żerowanie zwójek, miernikowców wpływa na spadek przyrostu masy i owocowania dębów. Ochrona upraw to głównie: grodzenia, palikowanie sadzonek oraz zabezpieczenie chemiczne repelentami.

Gradacja kornika drukarza w I połowie lat 90-tych doprowadziła do znacznej redukcji występowania powierzchniowego świerka, natomiast uaktywniły się choroby grzybowe w uprawach, młodnikach i drzewostanach starszych (głównie huba korzeniowa i opieńkowa zgnilizna korzeni).

Spośród innych biotycznych czynników środowiska, powodujących ogólne osłabienie części istniejących drzewostanów, istotne znaczenie mają szkody wyrządzone ze strony zwierzyny płowej (jeleniowate) w uprawach, młodnikach i starszych drzewostanach liściastych (dąb, buk, jawor, jesion). Spośród czynników abiotycznych niewielkie znaczenie dla kondycji lasów posiadają ekstremalne warunki klimatyczne (silne wiatry, opady śniegu, ulewne deszcze). Tereny leśne, administrowane przez Nadleśnictwa, zaliczone są do I kategorii zagrożenia pożarowego, na co wpływa między innymi struktura dominujących typów drzewostanów sosnowych, duża i niekontrolowana antropopresja wpływająca również na dewastację przyrodniczą w lasach, zaśmiecanie, niszczenie infrastruktury oraz szkodnictwo leśne (kłusownictwo, kradzież drzewa).

W warunkach Gminy Kochanowice jakiegokolwiek funkcje rekreacyjne o charakterze bardziej zorganizowanym, miejsca parkingowe, biwakowe, trasy i ścieżki rowerowe, spacerowe ścieżki dydaktyczno-przyrodnicze, mogą być praktycznie realizowane w całym dużym kompleksie leśnym

północnej, zachodniej i środkowej części Gminy — w ścisłej współpracy administracji Lasów Państwowych, parku krajobrazowego oraz samorządu Gminnego. Natomiast brak jest jakiegokolwiek możliwości zagospodarowania rekreacyjnego enklaw lasów prywatnych.

5.7.3. Fauna i flora

Stan rozpoznania środowiska przyrodniczego Gminy Kochanowice pod kątem występowania rzadkich i ginących gatunków flory i fauny jest stosunkowo dobry, dzięki powstałym licznym opracowaniom na temat Parku Krajobrazowego „Lasy nad Górną Liswartą”. Na terenie Parku występuje wiele gatunków roślin rzadkich i roślin podlegających ochronie prawnej m.in.:

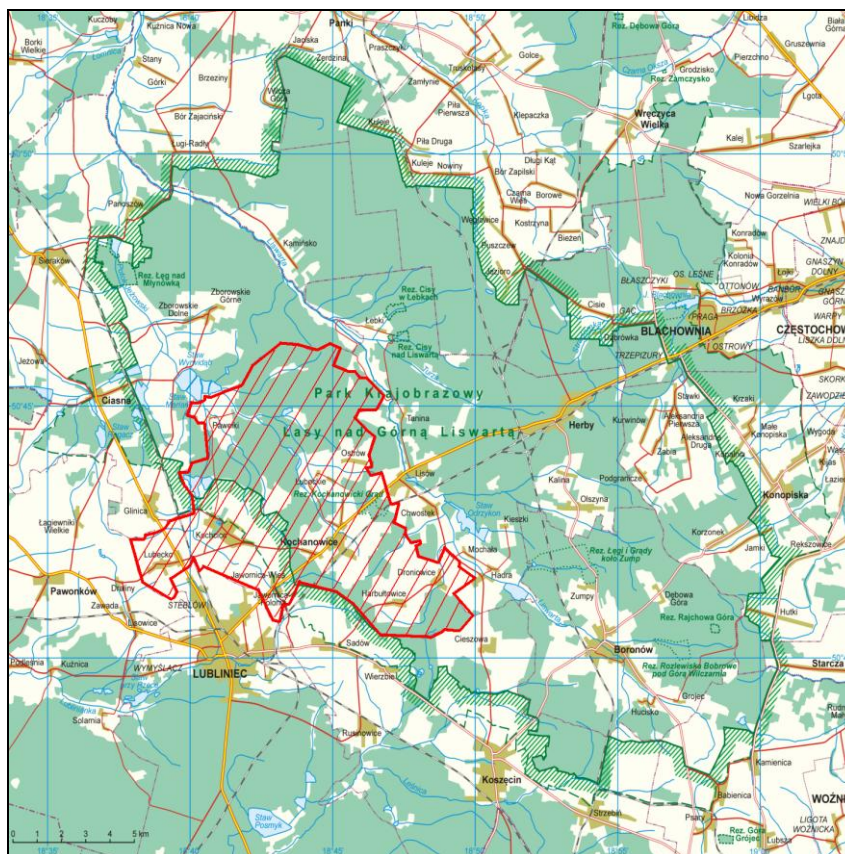
- cis pospolity (chroniony w 2 rezerwach przyrody);
- wawrzynek wilczełyko;
- bluszcz pospolity;
- rosiczka okrągłolistna (torfowiska k. Trzepizur);
- lilia złotogłów (leśnictwo Herby);
- storczyk szerokolistny (leśnictwo Łebki);
- widłak jałowcowaty (Kochcice, Ciasna) i inne.;
- brzoza czarna (leśnictwa Cieszowa, Boronów i Dębowa Góra).

Na terenie Parku istnieje kilka interesujących obszarów charakteryzujących się większym udziałem gatunków rzadkich i zagrożonych wyginięciem zwierząt. Z gatunków zamieszczonych w Polskiej Czerwonej Księdze Zwierząt, odnotowano występowanie na tym terenie: bobra europejskiego, wydry, kormorana czarnego, bąka. Na obszarze tym gnieździ się także bocian czarny, który stanowi gatunek zwierząt ginących i zagrożonych w Polsce. W górnych odcinkach dopływów Liswarty żyje jeszcze rak szlachetny. Kompleksy stawów hodowlanych stanowią dogodne miejsca do masowego rozrodu płazów, w tym rzekotki drzewnej, grzebiuszki, traszki grzebieniastej i zwyczajnej. Z gadów spotyka się tu żmiję zygzakowatą, padalca zwyczajnego, jaszczurkę zwinkę i żyworodną. Obok wcześniej wspomnianych rzadkości ornitologicznych warto odnotować, że zachowały się tu siedliska przepiórki, derkacza, zimorodka, żurawia, brodzca krwawodziobego, błotniaka stawowego. Spośród typowego zestawu ptaków wodno-błotnych zamieszkujących stawy wymienić jeszcze warto tu łabędzia niemego. W liściastych starodrzewiach spotkać również można puszczyka. Wśród ssaków spotyka się licznych przedstawicieli nietoperzy, których letnie kolonie rozrodcze umiejscowione są na strychach budynków (np. strych kościoła w Herbach). Poza pospolicie występującymi gatunkami owadożernych i gryzoni, w kompleksach z zachowanym starodrzewiem występują przedstawiciele pilchowatych. Stosunkowo częstym przedstawicielem ssaków drapieżnych jest łasica i kuna domowa. W ostatnich czasach obserwuje się tu wzrost liczebności jenota. Z ssaków łownych dość licznie występuje tu dzik, sarna, jeleni europejski, natomiast zając szarak stał się tu gatunkiem rzadszym.

5.7.4. Formy ochrony przyrody

Spośród form ochrony przyrody ożywionej i nieożywionej, wymienionych w ustawie z dnia 16 kwietnia 2004 r. (Dz.U.Nr 92 poz. 880 z późn. zm.), do chwili obecnej na terenie Gminy Kochanowice utworzono:

- Park Krajobrazowy „Lasy nad Górną Liswartą” na mocy Rozporządzenia Nr 222/99 Wojewody Śląskiego z dnia 19.11.1999r., co umożliwiło objęcie ochroną cennych terenów dorzecza Górnej Liswarty (na terenie Gminy fragment parku, o powierzchni około 3400 ha)

Rysunek 2 Obszar Gminy Kochanowice na tle Parku Krajobrazowego „Lasy nad Górną Liswartą”
Źródło: www.zpk.com.pl, 2009

- Użytek ekologiczny – stanowisko różanecznika w uroczysku „Brzoza” w Kochanowicach na mocy Rozporządzenia Wojewody Nr 33/07 z 10.07.07 (powierzchnia 52,3 ha)
- 20 pomników przyrody

Tabela 4 Pomniki przyrody na terenie Gminy Kochanowice

L.P.	Nr rejestru WKP	Lokalizacja	Podstawa prawna	Nazwa gatunku drzewa/ obiektu
1	27/124	Kochcice, park Woj. Ośr. Rech.	Rozporządzenie nr 23/94 Wojewody Częstochowskiego z dnia 30.12. 94r. - 2/95 zm. 2/96 poz. 5)	Głaz narzutowy - głaz -
2	27/125	Kochanowice, ul. Częstochowska 11	Rozporządzenie nr 23/94 Wojewody Częstochowskiego z dnia 30.12. 94r. - 2/95 zm. 2/96 poz. 5	Dąb szypułkowy (Quercus robur) - pojedyncze -
3	27/127	Nadl. Herby, Leśnictwo Braszczok, oddz. 106 i	Rozporządzenie nr 23/94 Wojewody Częstochowskiego z dnia 30.12. 94r. - 2/95 zm. 2/96 poz. 5	Różanecznik katawbijski (Rhododendron katawbiense) - stanowisko -
4	27/128	Kochcice, park W. O. R.	Rozporządzenie nr 23/94 Wojewody Częstochowskiego z dnia 30.12. 94r. - 2/95 zm. 2/96 poz. 5	Dąb szypułkowy (Quercus robur) - pojedyncze -
5	27/129	Kochcice, park W. O. R.	Rozporządzenie nr 23/94 Wojewody Częstochowskiego z dnia 30.12. 94r. - 2/95 zm. 2/96 poz. 5	Dąb szypułkowy (Quercus robur) - pojedyncze -
6	27/131	Kochcice, park W. O. R.	Rozporządzenie nr 23/94 Wojewody Częstochowskiego z dnia 30.12. 94r. - 2/95 zm. 2/96 poz. 5	Dąb szypułkowy (Quercus robur) - pojedyncze -
7	27/132	Kochcice, park W. O. R.	Rozporządzenie nr 23/94 Wojewody Częstochowskiego z dnia 30.12. 94r. - 2/95 zm. 2/96 poz. 5	Dąb szypułkowy (Quercus robur) - pojedyncze -

L.P.	Nr rejestru WKP	Lokalizacja	Podstawa prawna	Nazwa gatunku drzewa/ obiektu
8	27/133	Kochcice, park W. O. R.	Rozporządzenie nr 23/94 Wojewody Częstochowskiego z dnia 30.12. 94r. - 2/95 zm. 2/96 poz. 5	Platan klonolistny (<i>Platanus x hispanica</i>) - pojedyncze -
9	27/282	Nadl. Herby, Leśnictwo Kochanowice, oddz. 198 p	Zarządzenie nr 4/96 Wojewody Częstochowskiego o uznaniu za pomnik przyrody z dnia 06.02.1996r. (zm. - 24/98, poz. 259)	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>) - pojedyncze -
10	27/283	Nadl. Herby, Leśnictwo, Lubockie, oddz. 144 h	Zarządzenie nr 4/96 Wojewody Częstochowskiego o uznaniu za pomnik przyrody z dnia 06.02.1996r. (zm. - 24/98, poz. 259)	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>) - pojedyncze -
11	27/284	Nadl. Herby, Leśnictwo Lubockie, oddz. 160 f	Zarządzenie nr 4/96 Wojewody Częstochowskiego o uznaniu za pomnik przyrody z dnia 06.02.1996r. (zm. - 24/98, poz. 259)	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>) - pojedyncze -
12	27/285	Nadl. Herby, Leśnictwo Lubockie, oddz. 160 g	Zarządzenie nr 4/96 Wojewody Częstochowskiego o uznaniu za pomnik przyrody z dnia 06.02.1996r. (zm. - 24/98, poz. 259)	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>) - pojedyncze -
13	27/286	Nadl. Herby, Leśnictwo Lubockie, oddz. 160 g	Zarządzenie nr 4/96 Wojewody Częstochowskiego o uznaniu za pomnik przyrody z dnia 06.02.1996r. (zm. - 24/98, poz. 259)	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>) - pojedyncze -
14	27/287	Nadl. Herby, Leśnictwo Lubockie, oddz. 160 g	Zarządzenie nr 4/96 Wojewody Częstochowskiego o uznaniu za pomnik przyrody z dnia 06.02.1996r. (zm. - 24/98, poz. 259)	Lipa drobnolistna (<i>Tilia cordata</i>) - pojedyncze -
15	27/288	Nadl. Herby, Leśnictwo Lubockie, oddz. 161 j	Zarządzenie nr 4/96 Wojewody Częstochowskiego o uznaniu za pomnik przyrody z dnia 06.02.1996r. (zm. - 24/98, poz. 259)	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>) - pojedyncze -
16	27/289	Nadl. Herby, Leśnictwo Kochanowice, oddz. 207 k	Zarządzenie nr 4/96 Wojewody Częstochowskiego o uznaniu za pomnik przyrody z dnia 06.02.1996r. (zm. - 24/98, poz. 259)	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>) - pojedyncze -
17	27/290	Nadl. Herby, Leśnictwo Kochanowice, oddz. 211 b	Zarządzenie nr 4/96 Wojewody Częstochowskiego o uznaniu za pomnik przyrody z dnia 06.02.1996r. (zm. - 24/98, poz. 259)	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>) - pojedyncze -
18	27/291	Nadl. Herby, Leśnictwo Kochanowice, oddz. 211 c	Zarządzenie nr 4/96 Wojewody Częstochowskiego o uznaniu za pomnik przyrody z dnia 06.02.1996r. (zm. - 24/98, poz. 259)	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>) - grupa - (3 szt.)
19	27/292	Nadl. Herby, Leśnictwo Kochanowice, oddz. 211 c	Zarządzenie nr 4/96 Wojewody Częstochowskiego o uznaniu za pomnik przyrody z dnia 06.02.1996r. (zm. - 24/98, poz. 259)	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>) - pojedyncze -
20	27/293	Nadl. Herby, Leśnictwo Kochanowice, oddz. 211 d	Zarządzenie nr 4/96 Wojewody Częstochowskiego o uznaniu za pomnik przyrody z dnia 06.02.1996r. (zm. - 24/98, poz. 259)	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>) - grupa - (2 szt.)

Źródło: Wojewódzki Konserwator Przyrody w Katowicach. Rejestr pomników przyrody, 2009

Na terenie Gminy praktycznie nadal pozostają aktualne potencjalne propozycje nowych obiektów pomnikowych, wskazanych już w wyjściowym opracowaniu „Programu Ochrony Środowiska” z 2004r.

Tabela 5 Proponowane formy ochrony przyrody na terenie Gminy Kochanowice

L.P.	Nazwa obiektu	Pow. [ha]	Sugerowana forma ochrony	Lokalizacja	Cel ochrony
1	Lubocki Łęg	25	Rezerwat przyrody	Leśn. Lubockie, oddz. 182	Podgórski łęg jesionowy <i>Carici remotae-Fraxinetum</i> z udziałem górskich gatunków roślin
2	Kochanowski Grąd	8	Rezerwat przyrody	Leśn. Kochanowice, oddz. 211	Grąd subkontynentalny w postaci wilgotnej (<i>Tilio-Carpinetum stachyetosum</i>) z udziałem górskich gatunków roślin

Kochanowski Grąd jest projektowanym rezerwatem przyrody, położonym na obszarze leśnictwa Kochanowice. Proponowana powierzchnia rezerwatu to ok. 20 ha. Celem ochrony ma być ponad stuletni starodrzew dębowy składający się z pomnikowych dębów szypułkowych. Z gatunków pod ochroną ścisłą występują tu: kruszczyk szerokolistny, goryczka wąskolistna, wawrzynek wilczełyko, widłak jałowcowaty. Pod ochroną częściową znajdują się: kruszyna pospolita, kalina koralowa, czosnek niedźwiedzi, przylaszczka pospolita i kopytnik pospolity. Poza tym występują tu z gatunków rzadkich: przetacznik górski, starzec Fuchsa, starzec kędzierzawy.

5.8. Dobra materialne, zabytki

Zieleń urządzona, w tym: parki, zieleńce, skwery, zieleń przyzagrodowa w zabudowie mieszkaniowej, izolacyjno-osłonowa wzdłuż ciągów komunikacyjnych i wokół zabudowy usługowo-przemysłowej, oraz zabytkowe założenia parkowe, chronione na mocy ustawy z dnia 15 lutego 1962r. o ochronie zabytków i muzeach — to jeden z istotnych elementów Ekologicznego Systemu Obszarów Chronionych (ESOCh) Gminy. Szczególną rolę w strukturze zieleni urządzonej Gminy Kochanowice spełniają obiekty zabytkowe, objęte strefami ochrony konserwatorskiej Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, tj.:

- Strefa ochrony historycznego krajobrazu kulturowego „Kochanowice-Lubockie”, z podstrefami:
 - Zespół pałacowo-parkowy w Kochanowicach.
 - Cmentarz parafialny i zespół kościoła parafialnego.
 - Zespół leśniczówki „Lubockie”.
 - Strefa ochrony komponowanego krajobrazu otwartego (zachowanych w krajobrazie historycznych elementów zagospodarowania).
 - Strefy ochrony krajobrazu kulturowego (folwark „Bizyja”, folwark „Leśniczówka”, „Droga Napoleońska”).
- Strefa ochrony historycznego krajobrazu kulturowego „Kochcice”, z podstrefami:
 - Układ przestrzenny centrum wsi Kochcice,
 - Zespół pałacowo-parkowy w Kochcicach,
 - Strefa ochrony komponowanego krajobrazu otwartego (zachowanych w krajobrazie historycznych elementów zagospodarowania),
 - Strefy ochrony krajobrazu kulturowego (folwark „Imachów”, folwark „Szkłarnia”)
- Strefa ochrony historycznego krajobrazu kulturowego „Lubecko”

Punkty i ciągi widokowe rozproszone na terenie Gminy, skierowane m.in. na: doliny potoków; zabudowę folwarczną, dominanty brył i wież kościołów, tradycyjną historyczną zabudowę większości sołectw w Gminie.

5.9. Zidentyfikowane problemy i potrzeby w zakresie gospodarki środowiskowej

W wyniku analizy stanu aktualnego, na terenie Gminy Kochanowice stwierdzono występowanie problemów w następujących sektorach:

- jakość wód i stosunki wodne,
- powietrze atmosferyczne,

- hałas,
- poważne awarie i zagrożenia naturalne,
- ochrona przyrody i krajobrazu,
- ochrona gleb,
- zasoby surowców naturalnych.

5.9.1. Jakość wód i stosunki wodne

Program Państwowego Monitoringu Środowiska dla województwa śląskiego na lata 2007-2009 w zakresie wód powierzchniowych realizowany jest przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach. System monitoringu tych wód oraz systemu klasyfikacji ich stanu ekologicznego i chemicznego wdrażany jest stopniowo, do roku 2009 będzie odpowiadał w pełni wymaganiom Ramowej Dyrektywy Wodnej.

Celem wykonywania badań jest stworzenie podstaw do podejmowania działań na rzecz poprawy stanu wód oraz ich ochrony przed zanieczyszczeniem, w tym ochrony przed eutrofizacją powodowaną wpływem sektora bytowo-komunalnego i rolnictwa oraz ochrony przed zanieczyszczeniami przemysłowymi, w tym zasoleniem i substancjami szczególnie szkodliwymi dla środowiska wodnego.²

Na terenie Gminy Kochanowice nie ma zlokalizowanego punktu monitoringowego jakości wód powierzchniowych. Najbliżej znajduje umiejscowiony jest punkt na rzece Liswarcie, gdzie badano ją w 3 punktach monitoringu diagnostycznego: w Starokrzepicach, Zawadach i w ujściu do Warty (m. Kule). W zakresie operacyjnym badano dopływy Liswarty: Potok Jeżowski, Bieszczę, Piskarę i Białą Okszę. Jakość wód w badanych punktach przedstawiała się następująco:

- wody niezadawalającej jakości (IV klasa) wystąpiły w 3 punktach MD i 3 punktach MO,
- wody złej jakości (V klasa) wystąpiły w 1 punkcie MO.

Wody złej jakości płynęły tylko w Bieszczu w Krzepicach. O jej jakości decydowały wskaźniki: barwa, zawiesina ogólna, ChZT-Cr, ogólny węgiel organiczny i azot Kjeldahla, które wystąpiły w V klasie. W pozostałych punktach wystąpiły wody niezadawalającej jakości.

W oparciu o analizę stanu istniejącego gospodarki wodno-ściekowej Gminy Kochanowice ustalono podstawowe potrzeby inwestycyjne i koncepcyjne w tym zakresie. Konieczne jest podjęcie następujących działań:

- Wymiana urządzeń do przepompowywania wody (hydrofornia Kochcice),
- Zakup urządzeń do pomiarów zużycia wody ze względu na mieszkańców, którzy nie mają możliwości uiszczenia opłat za faktyczne zużycie,
- Modernizacja i wymiana pomp w przepompowniach ścieków w Kochanowicach. Planuje się realizację tego zadania na bieżąco według potrzeb, jeśli stan techniczny pomp będzie wymagał modernizacji lub wymiany zadanie to będzie realizowane,
- Wymiana wyeksploatowanych przyłączy i sieci wodociągowych. W latach 2004-2008 na bieżąco usuwane są awarie, a także wymieniane są wyeksploatowane przyłącza i sieci wodociągowe.
- Rozpoznanie problemu starych studni gospodarskich – ewidencja i zabezpieczenie przed zanieczyszczeniem
- Rozbudowa sieci wodociągowej wraz z przyłączami w pozostałych rejonach dotychczas niezawodociągowanych w rejonie:
 - miejscowość Szklarnia
 - połączenie sieci pomiędzy Kochanowicami i Kochcicami
- Ochrona dorzecza Małej Panwi i Liswarty poprzez modernizację gospodarki ściekowej polegającej na modernizacji i budowie oczyszczalni ścieków wraz z systemem kanalizacji sanitarnej.
 - Droniowice – Harbułtowice etap I i II

Planowany termin realizacji zadań do roku 2010.

² Program Państwowego Monitoringu Środowiska na lata 2007-2009, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach, Katowice, 2007

- Rozbudowa istniejącego systemu odwodnienia dróg i placów w systemie grawitacyjnym, z odprowadzeniem do lokalnych cieków oraz uwzględnieniem zastosowania odpowiednich urządzeń podczyszczających,
- Dalsza edukacja ekologiczna przedsiębiorców, rolników i mieszkańców Gminy Kochanowice w zakresie ochrony, jakości i zasobów wód powierzchniowych i podziemnych.
- Wzmożenie skuteczności działań organów samorządowych w zakresie egzekwowania Regulaminu Utrzymania Czystości i Porządku.
- Współfinansowanie przez Gminę inwestycji proekologicznych mieszkańców w zakresie gospodarki wod.-kan. oraz pomoc w pozyskiwaniu środków pomocowych na ich realizacji

5.9.2. Powietrze atmosferyczne

Do największych zagrożeń i problemów związanych z ochroną powietrza atmosferycznego należy zaliczyć:

- Zanieczyszczenia pochodzące ze źródeł powierzchniowych (np. lokalne kotłownie, paleniska domowe) i liniowych (ruch komunikacyjny);
- Tradycyjne sposoby ogrzewania budynków mieszkalnych za pomocą paliw konserwatywnych (głównie węgla opałowego) powoduje emisję zanieczyszczeń substancji takich, jak CO₂, SO₂ i NO₂;
- Wzrost cen nośników energii uznawanych za ekologiczne oraz drogie technologie związane z wdrażaniem paliw odnawialnych powodują zmniejszone zainteresowanie osób fizycznych tego rodzaju rozwiązaniami energooszczędnymi;
- Zbyt małą centralizację systemów grzewczych i tendencję do odłączania się od systemów scentralizowanych.

Klasyfikacja prowadzona przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska wykazała na terenie strefy częstochowsko - lublinieckiej w 2008 roku przekroczenia wartości średniorocznej stężeń benzo(alfa)piranu (wartość docelowa 1 ng/m³) 1,6 ng/m³.

Dodatkowo, w związku z tym, że w Gminie Kochanowice brak jest stacji pomiarowych badania zawartości stężeń zanieczyszczeń gazowych i pyłu zawieszonego w powietrzu, dla oceny stanu zanieczyszczenia wzięto pod uwagę dostępne wyniki z najbliższej stacji pomiarowej zlokalizowanej w Częstochowie. Ze względu na różnice pomiędzy zurbanizowaniem Gminy Kochanowice, a miastem Częstochową poziom stężeń zanieczyszczeń gazowo – pyłowych będzie znaczeni niższy na terenie gminy, niż na stacji pomiarowej wskazanych na powyższych wykresach.

Zgodnie z Art. 85 ustawy Prawo ochrony środowiska (Dz. U. 2008 Nr 25, poz. 150 tekst jednolity) przez ochronę powietrza atmosferycznego należy rozumieć zapewnienie jak najlepszej jego jakości poprzez:

- Utrzymanie poziomów substancji w powietrzu poniżej dopuszczalnych dla nich poziomów lub co najmniej na tych samych poziomach;
- Zmniejszenie poziomu substancji w powietrzu, co najmniej do dopuszczalnych, gdy nie są one dotrzymane;
- Zmniejszenie i utrzymanie poziomów substancji w powietrzu poniżej poziomów docelowych albo poziomów celów długoterminowych lub co najmniej na tych poziomach.

Ochrona powietrza atmosferycznego będzie realizowana na terenie Gminy Kochanowice w oparciu o następujące cele:

- Systematyczna poprawa jakości powietrza na obszarach wiejskich gminy
 - Opracowanie planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe oraz jego sukcesywne wdrażanie,
 - Opracowanie i wdrożenie strategii zmniejszania stężenia pyłów drobnych PM₁₀ oraz ozonu przyziemnego w powietrzu,
 - Zwiększenie świadomości społeczności lokalnej w zakresie potrzeb i możliwości ochrony powietrza, w tym oszczędności energii i stosowania odnawialnych źródeł energii.
- Wspieranie i promocja ekologicznych nośników energii
 - Wymiana konwencjonalnie opalanych pieców węglem na ogrzewania gazowe lub inne przyjazne środowisku nośniki energii zarówno w obiektach publicznych, jak mieszkaniach prywatnych (realizacja Programu ograniczenia niskiej emisji)
 - Wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii

- Wspieranie i promowanie korzystania z materiałów energooszczędnych w budownictwie przez mieszkańców
- Kontynuowanie prac termomodernizacyjnych na terenie gminy
- Intensyfikację działań związanych z modernizacją dróg gminnych

Na terenie Gminy Kochanowice na długości 5,62 km trwa budowa obwodnicy Lublińca. W ramach tego zadania realizowanego przez GDDKiA będzie budowanych kilka ekranów akustycznych. Gmina Kochanowice jest Gminą o charakterze wiejskim, nie mniej jednak istnieje potrzeba upłynnienia ruchu poprzez budowę III etapu obwodnicy zwanego zachodnim obejściem Kochanowic oraz z budową ekranów akustycznych zmniejszających uciążliwość obwodnicy dla mieszkańców Gminy. Realizacja tej inwestycji spowoduje odciążenie miejscowości Kochanowice od ruchu tranzytowego. Ważnym działaniem Gminy jest także utrzymanie w czystości dróg szczególnie w okresie zimowym, co przyczynia się do ograniczenia wtórnej emisji pyłów.

5.9.3. Hałas

Ochrona przed hałasem polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu akustycznego środowiska, co uzyskuje się poprzez utrzymanie poziomu hałasu poniżej poziomu dopuszczalnego lub co najmniej na tym poziomie, bądź poprzez zmniejszenie poziomu hałasu, co najmniej do dopuszczalnego, tam gdzie nie jest on dotrzymywany.

Narzędziem pomocnym w realizacji polityki ochrony środowiska przed hałasem, są mapy akustyczne. Mapy sporządza starosta, co 5 lat uwzględniając informacje zawarte w mapach akustycznych wykonywanych przez zarządzających drogą, linią kolejową lub lotniskiem, czyli obiektów zaliczonych w drodze rozporządzenia, do obiektów, których eksploatacja może powodować negatywne oddziaływania akustyczne na znacznych obszarach. Po sporządzeniu map akustycznych starosta przekazuje je zarządowi województwa, wojewódzkiemu inspektorowi ochrony środowiska oraz wojewódzkiemu inspektorowi sanitarnemu.

Najważniejszym celem w zakresie ochrony środowiska przed hałasem jest zmniejszenie skali narażenia mieszkańców na ponadnormatywny poziom hałasu, co przede wszystkim dotyczy hałasu emitowanego przez środki transportu. Działaniami zmniejszającymi zagrożenie hałasem jest budowa ekranów akustycznych (pomocne w tym względzie będą wytyczne, co do sporządzania programów operacyjnych w zakresie budowy ekranów akustycznych, które będą opracowane pod nadzorem Ministerstwa Środowiska) oraz wymiana okien na dźwiękoszczelne w najbardziej newralgicznych punktach.

Na obniżenie emisji hałasu wpłynie rozbudowa i unowocześnienie układu komunikacyjnego oraz dbałość o stan nawierzchni dróg celem zwiększenia płynności ruchu komunikacyjnego.

Problem zagrożenia emisją hałasu należy integrować z aspektami planowania przestrzennego w opracowywaniu lub wprowadzaniu zmian do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

5.9.4. Poważne awarie i zagrożenia naturalne

W oparciu o zasadę przezorności konieczne jest podejmowanie niezbędnych działań profilaktycznych, włączając w to zakazy i ograniczenia dotyczące produkcji i użytkowania.

Niezbędny jest także monitoring, ocena ryzyka i raporty bezpieczeństwa oraz inne procedury, które powinny doprowadzić do wyeliminowania bądź minimalizacji zagrożeń chemicznych dla życia i zdrowia ludzi oraz dla środowiska. Narzędziem do minimalizacji zagrożeń jest wyposażenie jednostek Straży Pożarnej w sprzęt ratujący ludzkie życie i mienie.

Cel wojewódzki w zakresie awarii i zagrożeń na poziomie gminy może być realizowany także poprzez przystosowanie pojazdów do przewozu materiałów niebezpiecznych i wyznaczaniu tras przewozu w taki sposób, aby zapewnić maksymalne bezpieczeństwo mieszkańców i środowiska.

5.9.5. Ochrona przyrody i lasów

Spośród obiektów zieleni urządzonej, jedynie w obrębie punktów i panoram widokowych obowiązuje zakaz wprowadzania urządzonej zieleni wysokiej, natomiast w pozostałych przypadkach — zieleń stanowi integralną część — do zachowania i pielęgnacji lub odtworzenia w ramach programów rewitalizacyjnych obiektów zabytkowych. Istnieje pilna potrzeba w/w działań, ponieważ generalnie, starodrzew pozostałości parków przypałacowych, w otoczeniu kościołów, na cmentarzach, wymaga w całości poprawy stanu zdrowotno-sanitarnego i uczynienia kompozycji poprzez likwidację samosiewów.

W kształtowaniu terenów zieleni urządzonej ogólnodostępnej znaczącą rolę odgrywają obszary wskazane do zachowania i kształtowania funkcji rekreacyjnej (planowana docelowa baza terenów rekreacyjno-wypoczynkowych, skupionych w dolinach Potoków Kochanowickiego i Kochcickiego w południowej, środkowej i zachodniej części Gminy, tereny zieleni przywodnej (adaptacja istniejącej zieleni wysokiej), murawy trawiaste, towarzyszące planowanym kąpieliskom z zespołem obsługi rekreacji i urządzeń sportowych, przystaniom kajakowym, placom zabaw rekreacyjnych, uzupełnione o bazę rekreacji wędkarsko-łowieckiej.

Wszystkie propozycje realizacji terenów zieleni urządzonej oparte na bazie lokalnych ww. cieków wodnych oraz większych akwenów wodnych, powinny mieścić się w ogólnej koncepcji urządzenia lokalnych parków gminnych (w południowej i zachodniej części gminy) oraz sołeckich kompleksów rekreacyjno-sportowych. Funkcjonalnie powinny one nawiązywać do lokalnych założeń zieleni parkowej (Kochanowice, Kochcice) lub tworzyć formę „zielonych bulwarów” wzdłuż potoków.

Walory krajobrazowe i kulturowe stwarzają również możliwość realizacji sieci zazielenionych ścieżek spacerowych, tras rowerowych, z wykorzystaniem m.in. historycznych śródpolnych alei drzew, łączących tereny rekreacyjno-wypoczynkowe, kompleksy leśne i inne obszary przyrodniczo cenne.

Analiza zapisów planistycznych miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego oraz Studium uwarunkowań...” Gminy Kochanowice wskazuje na konieczność wprowadzenia dodatkowych form zieleni urządzonej do następujących jednostek urbanistycznych:

- Tereny zabudowy mieszkaniowej — min. 60% niezabudowanej powierzchni działki,
- Tereny i obiekty użyteczności publicznej — min. 70% niezabudowanej powierzchni działki,
- Terenów komunikacyjnych, w tym drogi o randze ponadlokalnej — „ciągi zieleni izolacyjno-osłonowej” w formie szpalerów lub kęp z udziałem krzewów — z pozostawieniem luk umożliwiających „otwarcia” widokowe, obowiązek bieżącej pielęgnacji zadrzewień przydrożnych, stopniowa wymiana składu gatunkowego nasadzeń drzew (topole).

Wskazane do ochrony w formach przewidzianych w ustawie o ochronie przyrody fragmenty Gminy pełnią przede wszystkim rolę lokalnych węzłów i korytarzy ekologicznych. Winny one być powiązane przestrzennie z podobnymi strukturami na terenie sąsiadujących gmin. W stosunku do niektórych ekosystemów warunkiem zachowania wysokich walorów jest wprowadzenie ochrony czynnej (dotyczy cennych zbiorowisk nieleśnych), w sytuacji bowiem zaniechania tradycyjnego użytkowania niektórych typów zbiorowisk bardzo szybko dochodzi do wycofywania się np. gatunków słabych konkurencyjnie, a często należących jednocześnie do grupy gatunków ginących. Renaturalizacja lasów na terenie Gminy powinna wiązać się z dostosowaniem składu gatunkowego wprowadzanych drzewostanów do charakteru siedlisk. Obszary docelowo przeznaczone do zalesień występują przede wszystkim na siedliskach:

- Łęgu jesionowo-olszowego (*Fraxino-Alnetum*) — w drzewostanach tego typu lasów w układach naturalnych dominują jesion (*Fraxinus excelsior*), olsza czarna (*Alnus glutinosa*), a w domieszce często występują wiąz górski (*Ulmus glabra*), szypułkowy (*U. laevis*) i polny (*U. minor*) — dolina Warty.
- Grądu subkontynentalnego (*Tilio-Carpinetum*) — w drzewostanach tego typu lasów w układach naturalnych dominuje grab (*Carpinus betulus*), lipa drobnolistna (*Tilia cordata*), dąb szypułkowy (*Quercus robur*) — większa część Gminy, poza sąsiedztwem cieków.

Potencjał przyrodniczo-kulturowy Gminy wskazuje na konieczność realizacji ambitnych zamierzeń w zakresie realizacji wszystkich w/w form zieleni urządzonej.

Utworzenie Ekologicznego Systemu Obszarów Chronionych (ESOCH) oraz aktywny udział w konsultacjach i uzgodnieniach opracowanego planu ochrony Parku Krajobrazowego zaliczone zostały do celów krótkoterminowych w działaniach Gminy Kochanowice.

Do celów długoterminowych zaliczono następujące działania:

- dostosowanie terenów leśnych do pełnienia funkcji rekreacyjno – wypoczynkowa, przywodnych w granicach Parku Krajobrazowego „Lasy nad górą Liswartą”; tworzenie innych terenów zieleni urządzonej (skwery, zieleńce); zagospodarowanie zielenią otoczenia gminnych obiektów użyteczności publicznej oraz rewitalizacja wybranych cennych zespołów i założeń zieleni w obiektach zabytkowych do celów rekreacyjno – wypoczynkowych,
- wspieranie proekologicznych działań lokalnych nadleśnictw – w realizacji obecnie obowiązujących planów zarządzania lasu oraz „programów ochrony przyrody”.

- zachowanie różnorodności biologicznej ekstensywnie użytkowanych agrocenoz, kompleksów stawów – wdrażanie przedsięwzięć rolnośrodowiskowych na obszarach wiejskich w ramach Planu Rozwoju Obszarów Wiejskich: 2007 – 2013, promocja agroturystyki, kwalifikowanych form rekreacji (wędkarstwo), turystyki pieszej, rowerowej, ukierunkowanej na aktywny odbiór walorów przyrodniczych i krajobrazowo – kulturowych (ścieżki przyrodniczo – dydaktyczne; punkty atrakcyjnych stanowisk roślin i siedlisk zwierząt),
- kontynuacja prac pielęgnacyjno-konserwatorskich na obiektach przyrodniczych - pomnikach przyrody ożywionej i potencjalnych pomnikach przyrody - drzewach o wymiarach pomnikowych,
- wdrażanie wytycznych dla Gminy Kochanowice w zakresie zachowania i wzbogacania zasobów przyrodniczych i krajobrazowych, określonych w programie ochrony środowiska dla Powiatu Lublinieckiego na lata 2004-2015
- przygotowanie programów rewaloryzacji zabytkowej zieleni w zespołach dworsko-parkowych, a także pozostałości starodrzewia historycznych alei przydrożnych w celu odtworzenia kompozycji i poprawy stanu zdrowotno-sanitarnego starodrzewia oraz ochrony cennych punktów i ciągów widokowych;

Dla osiągnięcia stanu docelowego w zakresie ochrony przyrody niezbędne staje się również stałe podnoszenie świadomości ekologicznej społeczności lokalnej: dzieci, młodzieży i dorosłych poprzez programy zintegrowanej edukacji ekologicznej, polegającej na łączeniu edukacji z konkursami, zabawami i ochroną przyrody. Działania te powinny być koordynowane przez lokalne organizacje i stowarzyszenia lub własną aktywność Gminy w tym zakresie.

Lasy Nadleśnictw: Herby i Koszęcin na terenie Gminy Kochanowice w przeważającej części wchodzi w obszar Parku Krajobrazowego „Lasy nad górną Liswartą”, co ukierunkowuje działania administracji Lasów Państwowych do dążenia do uzyskania „proekologicznego modelu” gospodarki leśnej, tj. trwałego zachowania lub odtwarzania naturalnych walorów lasu metodami racjonalnej gospodarki leśnej. Praktycznie dotyczy to bieżącej realizacji zapisów planów urządzania lasów nadleśnictw oraz „Programów ochrony przyrody”, zsynchronizowanych z cyklem 10-letniego okresu obowiązywania ww. planów.

Wszystkie zadania gospodarcze, hodowlane i ochronne powinny być podporządkowane „ochronności” Lasów Państwowych, natomiast należy dążyć do uzyskania statusu „lasów ochronnych” w lasach niepaństwowych poprzez stosowne zapisy w operatach urzędzeniowych

W związku z opracowanym projektem planu ochrony Parku Krajobrazowego, nadleśnictwo Herby i Koszęcin biorą aktywny udział w opiniowaniu zaproponowanych przez autorów planu ustaleń, dotyczących m.in. gospodarki leśnej w poszczególnych, wyróżnionych strefach. Generalnie ustalony preferowany kierunek zagospodarowania lasów w poszczególnych strefach Parku to: „utrzymanie lasów dotychczasowym użytkowaniu oraz przebudowa drzewostanów w kierunku uzyskania zgodności z siedliskiem”.

Należy podkreślić, iż zgodnie z przepisami ustawy o ochronie przyrody, na terenach leśnych urządzanych przez PGL Lasy Państwowe i znajdujących się w granicach Parku Krajobrazowego, zadania w zakresie ochrony przyrody wykonuje samodzielnie miejscowy nadleśniczy – zgodnie z ustaleniami projektu planu ochrony parku krajobrazowego, uwzględnionymi w planie urządzenia lasów nadleśnictwa.

W związku z powyższym należy zapewnić w gminie:

- zintensyfikowanie działań w kierunku realizacji Programu Zwiększania Lesistości Kraju,
- zapewnienie trwałości i wielofunkcyjności lasów,
- racjonalne zalesianie terenów nieprzydatnych rolniczo,
- wzmocnienie korzystnego oddziaływania lasów na środowisko (poprawa funkcji wodochronnej, klimatotwórczej i glebochronnej),
- dostosowanie lasów i leśnictwa, w większym niż dotychczas zakresie, do wypełniania zróżnicowanych funkcji nie tylko przyrodniczych ale także społecznych (np. turystycznych),
- edukacja ekologiczna w zakresie racjonalnego użytkowania lasów i wzbogacenia zasobów leśnych (zwiększenie różnorodności gatunkowej,
- rekreacyjne użytkowanie i zagospodarowanie lasu,
- współdziałanie leśnictwa z samorządami i administracją państwową ,
- odnowa zieleni dolin rzecznych.

5.9.6. Ochrona gleb

W zakresie ochrony zasobów kopalin główną potrzebą jest wykorzystanie zasobów surowców w granicach udokumentowania, a po zakończonej eksploatacji skuteczne zagospodarowanie lub rekultywacja terenów. Obowiązek ten ciąży na użytkowniku złoża, firmie posiadającej koncesję na eksploatację złoża.

W przypadku złóż nieeksploatowanych, które zostały udokumentowane złoża zabezpiecza się, jako zaplecze surowcowe.

Ochrona taka na szczeblu gminnym powinna polegać na uwzględnieniu tych terenów w studiach uwarunkowań i planach zagospodarowania przestrzennego w postaci zapisów uniemożliwiających zagospodarowanie tych terenów w sposób trwały, wykluczający potencjalną eksploatację surowców.

Rekultywacja terenów poeksploatacyjnych jest przeprowadzana w zależności od charakteru wyrobiska w kierunku rolnym lub leśnym.

Występowanie na terenie Gminy Kochanowice zasobów surowców kopalnych jest pozytywnym zjawiskiem, ale jest to też obowiązek w postaci kontroli użytkującego złoża i dokładania wszelkich starań, aby eksploatacja i późniejsza rekultywacja zostały przeprowadzone zgodnie z obowiązującymi przepisami w zakresie ochrony zasobów naturalnych.

Obszary poeksploatacyjne należy sukcesywnie i na bieżąco w miarę możliwości finansowych poddawać procesom rekultywacji, rewitalizacji, a jeśli to możliwe odtworzenia wartości środowiska naturalnego, by eksploatacja surowców mineralnych nie prowadziła do destrukcji zasobów glebowych i środowiskowych.

W gestii władz Gminy leży zwiększanie świadomości ekologicznej zgodnej z ideą zrównoważonego rolnictwa wśród mieszkańców wsi i rolników. Mimo iż wiele uczyniono w tym kierunku, nadal aktualna jest potrzeba kształcenia społeczności wiejskiej i wypracowanie mechanizmów zachęcających rolnika do stosowania nabytej wiedzy w praktyce, wprowadzania Zasad Kodeksu Dobrej Praktyki Rolniczej i nowych technologii przyjaznych środowisku, a także zachowania rodzimego dziedzictwa kulturowego.

5.9.7. Ochrona zasobów kopalin

W zakresie ochrony zasobów kopalin według ustawy Prawo Ochrony Środowiska (art. 125 i 126) złoża podlegają ochronie, która polega na racjonalnym gospodarowaniu ich zasobami oraz kompleksowym wykorzystaniu kopalin, w tym kopalin towarzyszących. Eksploatacja powinna być przeprowadzana z zastosowaniem wszelkich środków, które przyczyniają się do ograniczenia szkód w środowisku.

Posiadający koncesję na wydobycie złoża kopaliny jest zobowiązany zastosować środki niezbędne zarówno do ochrony złoża jak i do ochrony wód powierzchniowych i podziemnych a także do ochrony powierzchni ziemi. Po zakończonej eksploatacji zobowiązany jest prowadzić rekultywację oraz przywracać do właściwego stanu elementy przyrodnicze. Obszary poeksploatacyjne należy sukcesywnie i na bieżąco poddawać rekultywacji. Obowiązek ten ciąży na osobie powodującej utratę albo ograniczenie wartości użytkowej gruntu. Koszty rekultywacji ciążą na sprawcy.

W przypadku złóż nieeksploatowanych, które zostały udokumentowane złoża zabezpiecza się, jako zaplecze surowcowe.

Ochrona zasobów kopalin nieeksploatowanych na szczeblu gminnym powinna polegać na uwzględnieniu tych terenów w studiach uwarunkowań i planach zagospodarowania przestrzennego w postaci zapisów uniemożliwiających zagospodarowanie tych terenów w sposób trwały, wykluczający potencjalną eksploatację surowców.

6. ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W PROJEKTOWANYM DOKUMENCIE WRAZ Z UZASADNIENIEM ICH WYBORU ALBO WYJAŚNIENIE BRAKU ROZWIĄZAŃ ALTERNATYWNYCH, W TYM WSKAZANIA NAPOTKANYCH TRUDOŚCI WYNIKAJĄCYCH Z NIEDOSTATKÓW TECHNIK LUB LUK WE WSPÓŁCZESNEJ WIEDZY

Większość proponowanych do realizacji przedsięwzięć w ramach Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Kochanowice na lata 2009-2016 ma pozytywny wpływ na środowisko i proponowanie rozwiązań alternatywnych nie ma uzasadnienia. Ponadto brak jest możliwości precyzyjnego określenia działań alternatywnych dla wskazanych działań.

Skutki środowiskowe podejmowanych działań silnie zależą od lokalnej chłonności środowiska lub od występowania w rejonie realizacji przedsięwzięcia tzw. obszarów wrażliwych, dlatego przy budowie nowych dróg, urządzeń wykorzystujących odnawialne źródła energii należy, rozważać warianty alternatywne tak, aby wybrać ten, który w najmniejszym stopniu będzie negatywnie oddziaływać na środowisko.

Jako warianty alternatywne przedsięwzięcia można rozważać: warianty lokalizacji, warianty konstrukcyjne i technologiczne, warianty organizacyjne czy wariant niezrealizowania inwestycji tzw. wariant „0”. Wariant „0” nie oznacza, że nic się nie zmieni, ponieważ brak realizacji inwestycji może także powodować negatywne konsekwencje środowiskowe.

W przypadku pozostałych zaproponowanych działań, wpływających korzystnie na środowisko, zaproponowanie rozwiązań alternatywnych jest nieuzasadnione.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Kochanowice na lata 2009-2016 wyznacza cele i kierunki działań, których właściwa realizacja zapewni poprawę stanu środowiska na terenie gminy. Założeniem Programu... jest sukcesywny postęp w planowanych działaniach w celu uzyskania efektu końcowego, jakim jest dobry stan środowiska. Niemniej, nie można wykluczyć, że w trakcie realizacji nastąpią nieprzewidziane sytuacje mogące spowolnić lub całkowicie zablokować realizację dokumentu. Dlatego też poniżej przedstawiono analizę dwóch wariantów: **wariantu podstawowego** wynikającego z zapisów POŚ oraz **wariantu 0**, który będzie miał miejsce w przypadku nie podejmowania jakichkolwiek działań.

Wariant podstawowy

Realizacja zapisanych w projekcie Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Kochanowice działań będzie oddziaływać na stan środowiska w następującym zakresie:

- poprawa stanu jakości wód podziemnych i powierzchniowych poprzez:
 - eliminację zanieczyszczeń ze źródeł punktowych (np. nieszczelne szamba, zrzuty ścieków bezpośrednio do odbiorników),
 - budowę oczyszczalni ścieków dla miejscowości Droniowice i Harbutowice oraz Lubockie i Ostrów,
 - budowę sieci kanalizacji sanitarnej,
 - eliminację zanieczyszczeń ze źródeł obszarowych,
 - ochronę głównych zbiorników wód podziemnych,
 - racjonalną eksploatację zasobami wód podziemnych,
 - optymalizację zużycia wody do celów socjalno-bytowych i przemysłowych,
 - ochronę terenów źródłiskowych i ujęć wodnych przed zanieczyszczeniem,
- poprawa stanu powietrza atmosferycznego w wyniku:
 - ograniczania emisji pyłowo-gazowej ze źródeł przemysłowych,
 - sukcesywnej likwidacji źródeł niskiej emisji na terenie gminy,
 - ograniczania wielkości emisji zanieczyszczeń ze źródeł komunikacyjnych poprzez remonty i modernizację dróg, a także budowę obwodnicy,
 - zwiększenia udziału ekologicznych nośników ciepła i odnawialnych źródeł energii w bilansie energetycznym,
 - termomodernizacji budynków gminnych i prywatnych,
- Ograniczenie uciążliwości odpadów dla środowiska oraz zwiększenie ich gospodarczego wykorzystania w wyniku:
 - likwidacji i rekultywacji dzikich składowisk odpadów,

- zmniejszenia strumienia odpadów ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska na korzyść innych metod odzysku,
- deponowania na składowiskach odpadów tylko odpadów przetworzonych, z których wcześniej już wysegregowano odpady nadające się do odzysku,
- poprawa w zakresie środowiska akustycznego poprzez:
 - ograniczenie hałasu ze źródeł komunikacyjnych,
 - ograniczenie hałasu ze źródeł przemysłowych,
 - zapobieganie występowaniu ponadnormatywnych wartości hałasu na obszarach zabudowanych,
- ograniczenie negatywnego oddziaływania promieniowania elektromagnetycznego,
- poprawa bezpieczeństwa ekologicznego poprzez:
 - zmniejszenie ryzyka wynikającego z transportu materiałów niebezpiecznych (np. poprzez wyznaczanie optymalnych tras przejazdu, parkingów, kontrola stanu technicznego pojazdów),
 - podniesienie bezpieczeństwa przeciwpowodziowego,
- zmniejszenie degradacji gleb w wyniku:
 - rekultywacji terenów zdegradowanych,
 - prowadzenia właściwej polityki rolnej,
- ograniczenie negatywnego oddziaływania na obszary podlegające ochronie na podstawie przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 roku o ochronie przyrody (Dz. U. 2008 nr 201 poz. 1237) poprzez:
 - nielokalizowanie nowych instalacji mogących oddziaływać na środowisko na obszarach chronionych lub w ich otulinie,
 - zapewnienie naturalnego zaplecza turystycznego na obszarach chronionych,
 - rozwój infrastruktury technicznej w pobliżu terenów lub obszarów chronionych.

Wariant o

Niepodjęcie działań przedstawionych w projekcie Programu... skutkowałoby pogorszeniem stanu środowiska, a tym samym warunków życia mieszkańców w wyniku:

- zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych m.in. zrzutami nieoczyszczonych ścieków komunalnych, niekontrolowanym wylewaniem gnojowicy na pola i tereny przyległe, nieszczelnym systemem szamb indywidualnych,
- zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego ze źródeł:
 - komunalno-bytowych (w tym kotłownie lokalne, indywidualne paleniska domowe),
 - transportowych (emisja związana z ruchem samochodowym, która skutkuje całorocznym wysokim poziomem tlenków azotu w powietrzu oraz wpływa na podwyższony poziom pyłu zawieszonego PM₁₀ i benzenu) ze źródeł przemysłowych,
- zwiększenia wartości ponadnormatywnych poziomu hałasu w wyniku transportu drogowego, kolejowego oraz narażenia mieszkańców na uciążliwości związane z ponadnormatywnym hałasem,
- zwiększenia oddziaływania promieniowania elektromagnetycznego ze źródeł sztucznych na środowisko,
- zwiększenia ryzyka wystąpienia poważnej awarii np. w wyniku magazynowania i transportu (głównie na drogach publicznych oraz szlakach kolejowych) materiałów i substancji niebezpiecznych (toksycznych, łatwopalnych, wybuchowych) oraz zagrożeń naturalnych w tym zwiększenie zagrożenia powodziowego,
- degradacji obszarów przyrodniczych oraz obszarów przyrodniczo cennych położonych na terenie Parku Krajobrazowego "Lasy nad Górną Liswartą" i jego otuliny, co może spowodować zubożenie szaty roślinnej na terenie województwa, a tym samym zaburzenia równowagi ekologicznej i zakłócenia przepływu energii i materii w ekosystemach,
- degradacji gleb poprzez postępujące zakwaszenie gleb, zanieczyszczenie gleb związkami biogennymi pochodzącymi z nieszczelnych zbiorników bezodpływowych,
- niskiej świadomości ekologicznej mieszkańców Gminy Kochanowice, co może skutkować zachowaniami nieekologicznymi,
- niskiego poziomu wykorzystania środków pomocowych Unii Europejskiej, a także funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej, na dofinansowanie projektów z zakresu ochrony środowiska.

Nie podjęcie działań w poszczególnych sektorach środowiska na terenie gminy Kochanowice oznaczałoby pogorszenie stanu jego środowiska, co wymiennie wpłynęłoby na warunki życia i na zdrowie mieszkańców.

7. PRZEWIDYWANE ZNACZĄCE ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO, JAKO CAŁOŚĆ I NA POSZCZEGÓLNE JEGO KOMPONENTY, W TYM ODDZIAŁYWANIE BEZPOŚREDNIE, POŚREDNIE, WTÓRNE, SKUMULOWANE, KRÓTKOTERMINOWE, ŚREDNIOTERMINOWE I DŁUGOTERMINOWE, STAŁE I CHWILOWE ORAZ POZYTYWNE I NEGATYWNE NA CELE I PRZEDMIOT OCHRONY PARKU KRAJOBRAZOWEGO "LASY NAD GÓRNĄ LISWRTĄ" OBSZARY NATURA 2000 ORAZ INTEGRALNOŚĆ TEGO OBSZARU

Ocenie możliwych oddziaływań na środowisko poddano zadania inwestycyjne jak i nieinwestycyjne ujęte do realizacji w ramach poszczególnych celów w projekcie Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Kochanowice. Stopień i zakres oddziaływania zależą przede wszystkim od lokalizacji danego przedsięwzięcia, czy będzie ono realizowane na terenach zurbanizowanych, przekształconych antropogenicznie czy obszarach użytkowanych rolniczo lub też na obszarach cennych przyrodniczo i chronionych, gdzie negatywny zakres oddziaływania może być największy.

Określenie zmian stanu środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem w odniesieniu do zadań inwestycyjnych zaplanowanych w Programie... przy braku informacji o sposobie i dokładnych miejscach realizacji poszczególnych przedsięwzięć jest bardzo trudne. Biorąc jednak pod uwagę, że większość z zamierzeń inwestycyjnych przewidywanych do realizacji w ramach Programu wymagać będzie przeprowadzenia postępowań w sprawie oceny oddziaływania na środowisko (zgodnie z przepisami ustawy z dnia 3 października o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko – Dz. U. z 2008 r., Nr 199, poz. 1227 z późn. zm.) w odniesieniu do konkretnych warunków środowiskowych przyjęto, że na tym etapie wystarczające będzie omówienie typowych oddziaływań i ich potencjalnych skutków środowiskowych. W niektórych przypadkach oddziaływanie, w zależności od aspektu, jaki się rozważa, może mieć jednocześnie negatywny lub pozytywny wpływ na dany element środowiska.

Przy tak przeprowadzonej ocenie możliwe jest generalne określenie potencjalnych niekorzystnych skutków środowiskowych związanych z realizacją poszczególnych zadań. Ponadto ocenę tę dokonano przede wszystkim pod kątem oddziaływania na środowisko w fazie eksploatacji inwestycji, zakładając, że uciążliwości występujące w fazie budowy z reguły mają charakter przejściowy.

Jak wynika z przeprowadzonej w rozdziale 6 analizy wariantów (wariant podstawowy oraz wariant o), odstąpienie od realizacji zawartych w dokumencie rozwiązań w efekcie końcowym byłoby znacznie gorsze niż wystąpienie ewentualnych znaczących oddziaływań.

Mając powyższe na uwadze w odniesieniu do zadań (sformułowanych w odniesieniu do poszczególnych segmentów środowiska) wymienionych w Programie..., scharakteryzowano jedynie typowe oddziaływania i ich ewentualne skutki dla środowiska związane z realizacją tychże zadań.

Z analizy wyłączono cele i zadania o charakterze systemowym, jako że ich realizacja w sposób bezpośredni wpisuje się w realizację zadań dotyczących poszczególnych sektorów środowiska przyrodniczego.

Osiągnięcie dobrego stanu ekologicznego i chemicznego wód, zapewnienie wszystkim mieszkańcom gminy odpowiedniej jakości wody do picia

W ramach wymienionego celu długoterminowego realizowane będą działania skupione wokół następujących celów krótkoterminowych:

1. Ograniczenie strat wody związanych z przesyłem i poprawa zaopatrzenia ludności w wodę
2. Ograniczenie ilości ścieków nieoczyszczonych poprzez budowę sieci kanalizacji sanitarnej i oczyszczalni ścieków dla miejscowości Droniowice i Harbułtowice,
3. Ograniczenie zanieczyszczenia środowiska przyrodniczego nieoczyszczonymi ściekami

Realizacja zadań w ramach priorytetu osiągnięcie dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych ma doprowadzić do racjonalnego gospodarowania zasobami wodnymi. Możliwe będzie ograniczenie zużycia wody oraz szczególnie cennych wód podziemnych na cele przemysłowe. Inwestycje w zakresie wodociągów przyczynia się do poprawy jakości wody pitnej oraz przyczynia się do podniesienia standardu życia mieszkańców. Zadania realizowane w ramach priorytetu rozbudowa i modernizacja systemów kanalizacyjnych przyczynią się do poprawy jakości wód powierzchniowych i podziemnych. Inwestycje takie jak oczyszczalnie ścieków nie stwarzają podczas normalnej eksploatacji znaczących zagrożeń dla środowiska. Z uwagi jednak na znaczące oddziaływania w przypadku awarii lub wypadku wskazana jest

stała kontrola stanu technicznego tych instalacji, jak również opracowanie szczegółowych planów usuwania skutków awarii.

Generalnie realizacja tych zadań i inwestycji spowoduje jednak pozytywny wpływ na środowisko m.in. poprzez zmniejszenie ilości odprowadzanych do środowiska ścieków nieoczyszczonych ze źródeł komunalnych i przemysłowych oraz ograniczenie spływu zanieczyszczeń obszarowych. Realizacja tych działań jest niezbędna i w efekcie korzystna dla środowiska.

Dzięki realizacji zadań związanych z uporządkowaniem gospodarki wodnej i kanalizacyjnej w długiej perspektywie czasowej nie wystąpią żadne niekorzystne zmiany mające wpływ na obszar Parku Krajobrazowego "Lasy nad Górną Liswartą" i jego otuliny. Oddziaływania na środowisko i obszary chronione mogą wystąpić jedynie na etapie realizacji inwestycji w czasie robót budowlanych i montażowych. Oddziaływania te będą miały jednym charakterem czasowy i przejściowy, a po zakończeniu realizacji inwestycji terenu zostaną uporządkowane i przywrócone do stanu początkowego.

W związku z tym, iż na terenie Gminy Kochanowice nie ma zlokalizowanych obszarów NATURA 2000 realizacja postanowień aktualizacji POŚ dla Gminy Kochanowice nie będzie miała wpływu na te obszary. Najbliżej Gminy Kochanowice zlokalizowane są proponowane obszary NATURA 2000 "Łęgi w lasach nad Liswartą" położone na terenie gmin Herby i Ciasna.

Poprawa jakości powietrza i obniżenie poziomu substancji szkodliwych w powietrzu oraz utrzymanie tego stanu

Celami krótkoterminowymi przewidzianymi do realizacji w sektorze powietrza atmosferycznego są:

1. *Poprawa jakości powietrza poprzez ograniczenie emisji z procesów spalania paliw do celów grzewczych, ograniczenie niskiej emisji oraz zmniejszenie zapotrzebowania na energię cieplną*
2. *Zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza pochodzącego ze źródeł niskiej emisji;*
3. *Poprawa warunków ruchu drogowego i ograniczenie emisji ze źródeł liniowych poprzez budowę obwodnicy oraz poprawę stanu i modernizację istniejących dróg,*
4. *Ograniczenie niskiej emisji poprzez wykorzystanie energii odnawialnej.*

Wszystkie zadania przewidziane do realizacji w ramach sektora „powietrze atmosferyczne” mają na celu ogólną poprawę, jakości powietrza, i wpłyną pozytywnie na stan czystości powietrza również na Parku Krajobrazowego "Lasy nad Górną Liswartą" i jego otuliny, a także zdrowie mieszkańców Gminy.

Niemniej jednak ich realizacja może wiązać się z okresowymi niekorzystnymi oddziaływaniami na środowisko. Dotyczy to szczególnie modernizacji lokalnych kotłowni, zmiany paliwa na ekologiczne, wykorzystania nowych technologii w zakładach przemysłowych czy też budowy i poprawy infrastruktury drogowej.

Zwłaszcza ostatnia z wymienionych inwestycji może cechować się negatywnym oddziaływaniem na środowisko, bowiem budowa nowych oraz naprawa i modernizacja starych dróg wymaga prowadzenia prac, które wiążą się z przekształceniami powierzchni ziemi i krajobrazu, niszczeniem pokrywy glebowej oraz zaburzeniem stosunków wodnych.

W efekcie, możliwym następstwem podejmowanych działań jest:

- zanieczyszczenie gleb w najbliższym sąsiedztwie drogi produktami spalania paliw,
- emisja zanieczyszczeń do atmosfery, wtórna emisja pyłów,
- wzrost natężenia hałasu,
- niekorzystne oddziaływanie na wody podziemne,
- przerwanie ciągłych struktur przyrodniczych
- zaburzenie tras migracji zwierząt.

Rozwojowi i modernizacji dróg towarzyszy najczęściej także rozbudowa infrastruktury w postaci punktów obsługi pasażerów (stacje benzynowe, bary, parkingi), które również są miejscami wytwarzania zanieczyszczeń – odpadów, ścieków.

Każdorazowo budowa i modernizacja drogi powoduje wzrost natężenia ruchu, którego następstwem są wszystkie w/w elementy. Niemniej rozwój sieci drogowej bezpośrednio powiązany jest także z rozwojem gospodarczym i skutkuje wzrostem atrakcyjności gospodarczej regionu czy też tworzeniem nowych miejsc pracy. Sprzyja także zwiększeniu płynności ruchu, co bezpośrednio przekłada się na oszczędność w zużywaniu paliw i zmniejszenie emisji szkodliwych substancji do powietrza. Innym aspektem rozpatrywanego zagadnienia jest fakt, że budowa obwodnic poza oddziaływaniem negatywnym, wnosi

także wiele pozytywów – powoduje, bowiem wyprowadzenie części ruchu samochodowego poza obszar zurbanizowany, co w efekcie powoduje zmniejszenie natężenia hałasu, ograniczenie emisji spalin, zwiększenie płynności i bezpieczeństwa ruchu drogowego.

Najbliżej Gminy Kochanowice zlokalizowane są proponowane obszary NATURA 2000 "Łęgi w lasach nad Liswartą" położone na terenie gmin Herby i Ciasna, realizacja postanowień projektu aktualizacji POŚ dla Gminy Kochanowice nie będzie miała negatywnego wpływu na te obszary.

Zapewnienie sprzyjającego komfortu akustycznego środowiska

Zmniejszenie uciążliwości hałasu dla mieszkańców Gminy Kochanowice odbywać się będzie poprzez realizację następujących celów krótkoterminowych:

1. Ograniczenie hałasu komunikacyjnego
2. Tworzenie terenów wolnych od oddziaływań akustycznych związanych z przemysłem i komunikacją

Ze względu na brak obiektów stwarzających zagrożenie akustyczne, niezwykle rzadko zdarzają się przypadki skarg mieszkańców na hałas. W Planie Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Kochanowice ustanowione są tereny mieszkaniowe, gdzie znajdują się ogólne zapisy dopuszczające, jako przeznaczenie uzupełniające, nieuciążliwą zabudowę usługową lub zapis mówiący, aby skumulowane uciążliwości związane z prowadzeniem działalności nie wykraczały poza granicę nieruchomości.

Na terenie gminy Kochanowice głównym problemem nie jest hałas ze źródeł przemysłowych, ale hałas komunikacyjny, co wiąże się ze stałym wzrostem natężenia ruchu i rozwojem sieci transportowej. Zadania zaproponowane w ramach celów długoterminowych mają na celu ograniczenie emisji hałasu komunikacyjnego i jego negatywnego oddziaływania na człowieka oraz obszary chronione położone na terenie Gminy Kochanowice. Wszelkiego rodzaju inwestycje zwiększające płynność ruchu, zwłaszcza na obszarach zwartej zabudowy przyczyniają się do istotnego zmniejszenia ryzyka zdrowotnego powodowanego przez hałas. Takie inwestycje powodują jednak negatywne oddziaływanie na środowisko.

Ograniczenie emisji hałasu komunikacyjnego można uzyskać poprzez poprawę stanu nawierzchni drogi, a także poprawę płynności ruchu uzyskaną poprzez takie zabiegi, jak: poszerzenie drogi, wydzielenie pasów do skrętu w rejonie skrzyżowań, budowa zatok w rejonie przystanków komunikacji, budowa przestrzeni parkingowych, zmiana geometrii łuków, zmiana geometrii skrzyżowań i inne działania o podobnym charakterze.

Na terenie Gminy Kochanowice na długości 5,62 km aktualnie trwa budowa obwodnicy Lublińca. W ramach tego zadania realizowanego przez GDDKiA będzie budowanych kilka ekranów akustycznych. Gmina Kochanowice jest Gminą o charakterze wiejskim, nie mniej jednak istnieje potrzeba upłynnienia ruchu poprzez budowę III etapu obwodnicy zwanego zachodnim obejściem Kochanowic wraz z budową ekranów akustycznych zmniejszających uciążliwość obwodnicy dla mieszkańców Gminy. Realizacja tej inwestycji spowoduje odciążenie miejscowości Kochanowice od ruchu tranzytowego.

Wszystkie te działania w perspektywie długoterminowej przyczyniają się do poprawy stanu środowiska, poprawy, jakości życia mieszkańców Gminy Kochanowice, a także do ochrony walorów przyrodniczych zlokalizowanych na obszarze Gminy. Niekorzystne oddziaływania, które wystąpią na przykład na etapie budowy i modernizacji dróg będą miały charakter przejściowy i po zakończeniu inwestycji tereny w jakikolwiek sposób naruszone zostaną przywrócone do stanu pierwotnego. Szczególny nacisk na uprządkowanie terenu i przywrócenie go do stanu pierwotnego zostanie położony na obszarach Parku Krajobrazowego "Lasy nad Górną Liswartą" i jego otuliny. Szczególne znaczenie mają także działania, które prowadzą do zidentyfikowania i zinventaryzowania terenów, na których występują przekroczenia dopuszczalnych wartości hałasu, ponieważ dzięki temu można prowadzić efektywne działania ograniczające jego skutki np. poprzez wymianę okien na dźwiękoszczelne, co wpływa w korzystny sposób na zdrowie i warunki życia mieszkańców Gminy.

Realizacja postanowień projektu aktualizacji POŚ dla Gminy Kochanowice nie będzie miała negatywnego wpływu na proponowane obszary NATURA 2000 "Łęgi w lasach nad Liswartą" położone na terenie gmin Herby i Ciasna.

Utrzymywanie natężenia promieniowania elektromagnetycznego niejonizującego poniżej poziomów dopuszczalnych lub co najwyżej na tym samym poziomie

W ramach wymienionego celu długoterminowego realizowane będą działania skupione wokół następujących celów krótkoterminowych:

1. Rozpoznanie stanu zagrożenia oddziaływania pól elektromagnetycznych

Zagrożenie promieniowaniem niejonizującym może być stosunkowo łatwo wyeliminowane lub ograniczone, pod warunkiem zapewnienia odpowiedniej separacji przestrzennej człowieka od pól przekraczających określone wartości graniczne. W celu ograniczenia oddziaływania na środowisko i zdrowie ludzi, powinno się przestrzegać następujących zasad:

- należy unikać lokalizacji nowych budynków mieszkalnych w bliskim sąsiedztwie linii elektroenergetycznych lub stacji transformatorowych wysokiego napięcia;
- wprowadzać w nowoprojektowanych i remontowanych układach energetycznych nowe materiały i technologię wykonawstwa.

W związku z rozwojem systemu usług telekomunikacyjnych na terenie Gminy Kochanowice potencjalnie wzrośnie oddziaływanie promieniowania elektromagnetycznego pochodzącego z tego źródła. Dla potrzeb rozwoju sieci telekomunikacyjnych należy uwzględnić w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego miejsca dla urządzeń teletechnicznych.

Natomiast w związku z rozwojem budownictwa mieszkalnego, wzrastać będzie gęstość linii energetycznych.

Podstawowym elementem ochrony przed polami elektromagnetycznymi jest informacja o występujących poziomach pól. Pomiary należy przeprowadzać bezpośrednio po rozpoczęciu użytkowania instalacji lub urządzenia i każdorazowo w przypadku zmiany warunków pracy urządzenia.

Ograniczenie ryzyka wystąpienia zagrożeń środowiska spowodowanych przez potencjalne źródła zagrożeń naturalnych dla ochrony ludności przed ich skutkami.

Celami krótkoterminowymi przewidzianymi do realizacji w sektorze zagrożeń naturalnych są:

1. Doskonalenie systemu zarządzania kryzysowego w aspekcie ochrony środowiska oraz rozwój monitoringu zagrożeń środowiska;

2. Zmniejszenie ryzyka wystąpienia powodzi poprzez budowę zbiornika retencyjnego w Pawełkach,

Zapobieganie poważnym awariom oraz zagrożeniom naturalnym jest działaniem charakteryzującym się zdecydowanie pozytywnym wydźwiękiem, zarówno dla zdrowia i życia mieszkańców Gminy Kochanowice jak i dla obszarów Parku Krajobrazowego "Lasy nad Górną Liswartą" i jego otuliny zlokalizowanych na w/w terenie.

Niemniej podczas realizacji celów zapisanych w projekcie POŚ mogą wystąpić znaczące oddziaływania na środowisko – szczególnie prawdopodobne jest to w odniesieniu do inwestycji przewidzianych do realizacji w ramach celu 2, służących ograniczeniu ryzyka wystąpienia powodzi.

Utrzymanie systemu przeciwpowodziowego wymaga:

- Budowy zbiornika retencyjnego w Pawełkach,
- systematycznej regulacji cieków wodnych i konserwacji obiektów regulacyjnych,
- przystosowania obiektów hydrotechnicznych do warunków zagrożenia powodziowego,
- doskonalenia systemu szybkiego ostrzegania i reagowania w przypadku zagrożenia powodzią,

Ochrona przeciwpowodziowa wiąże się z problemem naturalnej (zalesianie, ochrona gleb przed erozją) i sztucznej (zbiorniki retencyjne, systemy melioracyjne) retencji w dorzeczu. Istotne znaczenie ma tu także zagospodarowanie terenów zalewowych.

W latach 1998-2000 Gmina Kochanowice czyniła starania, aby na terenie wsi Pawełki powstał zbiornik przeciwpowodziowy ze względu na częste podtopienia i zalania gospodarstw domowych w czasie wiosennych roztopów oraz letnich deszczów. Zlecono wykonanie projektu budowlanego i wykonawczego a także dokumentacji kosztorysowej zbiornika retencyjnego, jednakże Śląski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Częstochowie nie ujął dotąd tego zadania w swoich planach finansowych. Aktualnie nadal budowa zbiornika jest w długoterminowych planach Gminy Kochanowice.

Negatywne oddziaływanie w/w zadania związane jest z faktem, że budowa urządzeń czy wałów przeciwpowodziowych skutkuje trwałymi zmianami w krajobrazie, w wyniku, których zniszczeniu ulegają występujące tam naturalnie siedliska roślinne i zwierzęce.

Z drugiej jednak strony, z punktu widzenia ochrony ludzi, podejmowane inicjatywy mają charakter zdecydowanie pozytywny.

Realizacja postanowień projektu aktualizacji POŚ dla Gminy Kochanowice nie będzie miała negatywnego wpływu na proponowane obszary NATURA 2000 "Łęgi w lasach nad Liswartą" położone najbliżej Gminy Kochanowice na terenie gmin Herby i Ciasna.

Kształtowanie i ochrona systemu obszarów chronionych oraz terenów zielonych

Ochrona przyrody i krajobrazu na terenie gminy odbywać się będzie poprzez realizację następujących celów krótkoterminowych:

1. Utworzenie Ekologicznego Systemu Obszarów Chronionych (ESOCH) oraz aktywny udział w konsultacjach i uzgodnieniach opracowanego planu ochrony Parku Krajobrazowego "Lasy nad Górną Liswartą",
2. Kształtowanie terenów zieleni urządzonej i nieurządzonej; aktywna edukacja ekologiczna.

Zadania przewidziane do realizacji w ramach poszczególnych celów mają służyć szeroko rozumianej ochronie obszarów zielonych ze szczególnym naciskiem na Park Krajobrazowy "Lasy nad Górną Liswartą" i jego otulinę w tym zwiększenie bioróżnorodności, ochronę siedlisk, ograniczenie degradacji przyrodniczo – krajobrazowej czy też zachowanie ciągłości struktur przyrodniczych. Każdorazowo podejmowana inicjatywa sprzyjać będzie również poprawie pozostałych komponentów środowiska (np. powietrze, zasoby wodne), jak również będzie korzystnie wpływać na zdrowie i życie ludzi.

Ochrona gleb przed degradacją oraz rekultywacja terenów zdegradowanych i zdewastowanych

Celami krótkoterminowymi przewidzianymi do realizacji w sektorze gleb są:

1. Ochrona wierzchniej warstwy gleb
2. Przywrócenie wartości użytkowych gleb
3. Racjonalna gospodarka rolna

W ramach zadania 3 realizowane będą działania, które prowadzić będą do zagospodarowania terenów w sposób racjonalny, zgodny z ukształtowaniem terenu i możliwościami, jakie stwarza środowisko naturalne.

Racjonalne użytkowanie pozwala na wykorzystanie warunków terenu do produkcji rolnej, leśnej czy też na cele rekreacyjne. Degradacje gleb powodują m.in. złe wykorzystywanie nawozów i środków ochrony roślin czy niewłaściwie zabiegi agrotechniczne. Korzystne oddziaływanie na gleby będą miały przedsięwzięcia, które przyczynią się do zachowania właściwego chemizmu gleb i zapobiegać będą ich degradacji. Wapnowanie gleb pozwala utrzymać właściwy odczyn gleby, co zmniejsza ryzyko pobierania metali ciężkich przez rośliny i tym samym włączenie ich w łańcuch pokarmowy oraz zmniejsza ich migracje do wód gruntowych. Dzięki takim zabiegom możliwe jest wykorzystanie zasobów glebowych, ale bez zachwiania równowagi przyrodniczo – ekologicznej terenów należących do Parku Krajobrazowego "Lasy nad Górną Liswartą" i jego otuliny.

Właściwe postępowanie ze środkami ochrony roślin i nawozami pozwoli także ograniczyć przedostawanie się pierwiastków biogenych do wód podziemnych i powierzchniowych, co jest szczególnie ważne w przypadku zbiorników wodnych, ponieważ zmniejsza ich eutrofizację. Wprowadzenie zadrzewień i zakrzewień śródpolnych wpłynie korzystnie na gleby i zachowanie różnorodności biologicznej, ponieważ stanowią one ostoje i ułatwiają migracje wielu organizmów, które w nieróżnorodnym krajobrazie rolniczym nie mogłyby bytować. Stanowią one element krajobrazowy i biotyczny.

Jak wynika z powyższego, przewidywane do realizacji inicjatywy w zakresie ochrony powierzchni ziemi i gleb mają charakter zdecydowanie pozytywny zarówno dla mieszkańców Gminy Kochanowice jak i dla obszarów należących do Parku Krajobrazowego "Lasy nad Górną Liswartą" i jego otuliny oraz projektowanych obszarów NATURA 2000 położonych na terenie sąsiednich gmin Herby i Ciasna.

Racjonalne gospodarowanie zasobami kopalin w zakresie ich rozpoznania, wydobycia i rekultywacji terenów poeksploatacyjnych

W ramach celu długoterminowego realizowane będą działania skupione wokół następujących celów krótkoterminowych:

1. Racjonalna gospodarka kopalinami

Eksploatacja surowców mineralnych powoduje degradację środowiska, która objawia się m.in. zanieczyszczeniem gleb, powietrza, wód powierzchniowych i podziemnych, obniżeniem poziomu wód podziemnych, jak również występowaniem dużych, przestrzennych zmian powierzchni terenu.

Z tego powodu wydobycie kopalin wymaga stworzenia warunków racjonalnego ich zagospodarowania, zgodnie z maksymalną ochroną walorów krajobrazowych, a następnie rekultywacji terenów poeksploatacyjnych, z przeznaczeniem na cele m.in. rekreacyjne czy przeciwpowodziowe.

Ochrona złóż kopalin realizowana będzie poprzez prowadzenie racjonalnej gospodarki i najpełniejszego wykorzystania eksploatowanych złóż, łącznie z wykorzystaniem kopalin towarzyszących i zagospodarowaniem nadkładów.

Na terenie między innymi Gminy Kochanowice znajduje się kilka udokumentowanych złóż:

- piaski i żwiry akumulacji lodowcowej,
- piaski i żwiry jury dolnej,
- surowce ilaste – iły triasowe,
- gliny ceramiczno-kamionkowe.

Na terenie Gminy Kochanowice eksploatowane są dwa złoża:

- „Jawornica” powierzchnia 134,7 ha (pozwolenie nr ŚR-V-7412/4/14/01 do 31.12.2021)
- „Jawornica I” powierzchnia 1,96 ha

Występowanie na terenie Gminy Kochanowice zasobów surowców kopalnych jest pozytywnym zjawiskiem, ale jest to też obowiązek w postaci kontroli użytkującego złoża i dokładania wszelkich starań, aby eksploatacja i późniejsza rekultywacja zostały przeprowadzone zgodnie z obowiązującymi przepisami w zakresie ochrony zasobów naturalnych.

Obszary poeksploatacyjne należy sukcesywnie i na bieżąco w miarę możliwości finansowych poddawać procesom rekultywacji, rewitalizacji, a jeśli to możliwe odtworzenia wartości środowiska naturalnego, by eksploatacja surowców mineralnych nie prowadziła do destrukcji zasobów glebowych i środowiskowych.

W kontekście powyższego należy uznać, że zaproponowane w ramach poszczególnych celów krótkoterminowych działania przyniosą pozytywny skutek na otaczającą przyrodę i obszar Parku Krajobrazowego "Lasy nad Górną Liswartą" i jego otulinę oraz projektowanych obszarów NATURA 2000 położonych na terenie sąsiednich gmin Herby i Ciasna.

Kształtowanie prawidłowych wzorców zachowań wszystkich grup społeczeństwa w odniesieniu do konkretnych sektorów środowiska w ramach podejmowanych inicjatyw z zakresu edukacji ekologicznej

Celami krótkoterminowymi przewidzianymi do realizacji w sektorze edukacji ekologicznej są:

1. kontynuacja oraz rozwój edukacji na temat ochrony środowiska w przedszkolach, szkolnictwie wszystkich szczebli oraz dla ogółu mieszkańców Gminy Kochanowice;
2. rozwój oraz wspieranie finansowe i merytoryczne różnorodnych form działań z zakresu edukacji ekologicznej;
3. zapewnienie społeczeństwu niezbędnych informacji na temat stanu środowiska i działań na rzecz jego ochrony;
4. rozwijanie międzyregionalnej współpracy w zakresie edukacji ekologicznej.

Wszystkie działania związane z edukacją ekologiczną zaproponowane w Programie... będą w sposób pośredni pozytywnie oddziaływać na poszczególne komponenty środowiska przyrodniczego, z racji faktu, że ich wymiernym efektem będzie zwiększenie wiedzy społeczeństwa na temat wpływu antropopresji na konkretne sektory środowiska. Znajomość wzajemnych relacji człowiek – środowisko przyczyni się do szerszego udziału społeczeństwa w procesach decyzyjnych.

Działania te będą miały pozytywny wpływ na obszary cenne przyrodniczo takie jak Park Krajobrazowy "Lasy nad Górną Liswartą", oraz proponowane obszary NATURA 2000 położone poza granicami Gminy Kochanowice poprzez informowanie dorosłej części społeczeństwa jak i dzieci i młodzieży o walorach środowiskowych i przyrodniczych, jakie niosą ze sobą w/w obszary i jak cenne są ich walory zlokalizowane na obszarze Gminy. Będzie to miało pozytywny skutek na ochronę i zachowanie naturalnych wartości środowiskowych tych obszarów.

Podsumowanie

Reasumując powyższe rozważania należy stwierdzić, że generalnie realizacja zaproponowanych w Programie... celów i zadań wpłynie korzystnie na stan poszczególnych segmentów środowiska przyrodniczego, w tym obszarów Parku Krajobrazowego "Lasy nad Górną Liswartą" i jego otuliny a w efekcie końcowym przyczyni się do poprawy ich jakości.

Nie oznacza to jednak, że w trakcie realizacji postanowień dokumentu nie wystąpią czasowo negatywne oddziaływania na środowisko o różnym natężeniu. Należy jednak pamiętać, że mają one charakter przejściowy, a ich ewentualne negatywne wpływy są rekompensowane wskutek osiągnięcia wymiernego efektu ekologicznego i społecznego.

Z najbardziej niekorzystnymi skutkami środowiskowymi związane będą przede wszystkim inwestycje z zakresu infrastruktury techniczno – inżynierskiej, których negatywne oddziaływanie będzie dotyczyć zarówno fazy budowy jak i eksploatacji. Dotyczy to przede wszystkim przedsięwzięć realizowanych w sektorze wód (m.in. budowa oczyszczalni ścieków, wodociągów i kanalizacji), powietrza atmosferycznego i hałasu (budowa i modernizacja sieci drogowej) oraz poważnych awarii i zagrożeń naturalnych (rozbudowa i modernizacja infrastruktury hydrotechnicznej).

Należy w tym miejscu podkreślić, że o ile ujemne skutki środowiskowe występujące w fazie realizacji inwestycji raczej nie będą miały trwałego charakteru, o tyle w fazie eksploatacji tych inwestycji należy spodziewać się trwałych zmian w środowisku dotyczących:

- przekształceń krajobrazu (drogi, obiekty hydrotechniczne),
- wpływu na jakość powietrza i klimat akustyczny (rozbudowa infrastruktury drogowej),
- zmiany warunków hydrologicznych oraz hydrogeologicznych (budowa oczyszczalni ścieków, kanalizacji, budowa dróg, budowa obiektów hydrotechnicznych),
- przerwania ciągłości struktur przyrodniczych oraz zmiany szlaków migracji zwierząt (budowa dróg).

Odrębną grupę stanowią tu inwestycje budzące konflikty społeczne, co jest związane z ich potencjalnym lokalizowaniem na terenie Parku Krajobrazowego "Lasy nad Górną Liswartą". Nie ulega wątpliwości, że mogą one wystąpić w trakcie realizacji postanowień dokumentu, co z kolei będzie wiązało się z koniecznością podjęcia decyzji obejmującej: zmianę realizacji projektowanego przedsięwzięcia, wykonanie działań kompensacyjnych lub całkowitą rezygnację z inwestycji.

Wybór jednego z w/w rozwiązań będzie uzależniony od szeregu czynników, spośród których największe znaczenie będzie miał aspekt środowiskowy i społeczny. Dodatkową kwestią dotyczącą jednak już wszystkich zadań inwestycyjnych będzie przeprowadzenie, zgodnie z obowiązującymi przepisami, odpowiednich procedur i opracowanie stosownych dokumentów uwzględniających ewentualny wpływ inwestycji na środowisko.

Ostatecznie należy jednak podkreślić, że realizacja *Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Kochanowice* z całą pewnością będzie wpływać na zmniejszenie negatywnego oddziaływania na środowisko głównie poprzez:

- racjonalną gospodarkę wodną powodującą ograniczenie strat w zasobach wodnych;
- poprawę jakości wód powierzchniowych i podziemnych, w tym m.in. poprzez ograniczenie zrzutu ścieków surowych do rzek i potoków dzięki budowie sieci kanalizacji sanitarnej;
- poprawę jakości powietrza atmosferycznego wskutek ograniczania emisji gazowych i pyłowych związanych z tzw. niską emisją;
- ograniczanie degradacji gleb, w tym gleb użytkowanych rolniczo;
- zahamowanie antropopresji związanej z utratą różnorodności ekologicznej;
- ochronę i zwiększanie powierzchni obszarów cennych przyrodniczo;
- wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców Gminy Kochanowice.

7.1. Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony Parku Krajobrazowego "Lasy nad Górną Liswartą" wraz z otuliną oraz integralność tego obszaru

Do przedsięwzięć realizowanych w ramach Programu..., które mogą negatywnie oddziaływać na środowisko należą przede wszystkim na etapie budowy inwestycje w zakresie infrastruktury komunalnej: wodociągi, kanalizacja, oczyszczalnie ścieków, sieć gazowa, a także w fazie realizacji i eksploatacji drogi, zbiorniki retencyjne, urządzenia hydrotechniczne i przeciwpowodziowe. Negatywne oddziaływanie tych inwestycji na środowisko można ograniczyć do racjonalnego poziomu poprzez dobrze przemyślany wybór lokalizacji, ponieważ skala wywoływanych przez nie przekształceń środowiska zależeć będzie w znacznym stopniu od lokalnych uwarunkowań. Ponadto prawidłowy projekt, uwzględniający potrzeby ochrony

środowiska zarówno na etapie budowy, jak i w fazie eksploatacji inwestycji pozwoli także ograniczyć te oddziaływania.

Do ogólnych działań ograniczających oddziaływanie należą:

- **w czasie realizacji inwestycji** prawidłowe zabezpieczenie techniczne sprzętu i placu budowy, w tym zwłaszcza w miejscach styku z ekosystemami szczególnie wrażliwymi na zmiany warunków siedliskowych;
- stosowanie odpowiednich technologii, materiałów i rozwiązań konstrukcyjnych;
- dostosowanie terminów prac do terminów rozrodu zwierząt,
- maskowanie elementów dysharmonijnych dla krajobrazu.

Realizacja infrastruktury transportu drogowego nie może zagrażać trwałości układów przyrodniczych i ciągłości funkcjonowania środowiska przyrodniczego. Realizując inwestycje drogowe należy ograniczać presję na tereny wrażliwe, unikać tworzenia barier dla funkcjonowania przyrody. Istotne jest zachowanie drożności korytarzy ekologicznych oraz utrzymanie głównych szlaków migracji zwierząt. Aby ograniczyć oddziaływanie drogi, jako źródła emisji hałasu i spalin należy w projekcie uwzględnić możliwość budowy ekranów akustycznych oraz takie rozwiązania, które poprawią płynność ruchu np. wydzielenie pasa awaryjnego, wydzielenie pasów do skrętu w rejonie skrzyżowań, budowa zatok w rejonie przystanków komunikacji, budowa przestrzeni parkingowych. Ponadto nasadzenia wzdłuż drogi mogą ograniczyć rozprzestrzenianie się zanieczyszczeń.

W przypadku, gdy całkowite uniknięcie danego oddziaływania jest niemożliwe i istnieje niebezpieczeństwo nieodwracalnego zniszczenia szczególnie cennych elementów przyrody, konieczne jest podjęcie odpowiednio wcześniej działań kompensacyjnych. Należy m.in. zapewnić odtworzenie zniszczonych siedlisk w miejscach zastępczych, sztuczne zasilanie osłabionych populacji; tworzenie alternatywnych połączeń przyrodniczych i różnorodnych tras migracji zwierząt.

Mając na uwadze duży zasięg oraz w większości przypadków nieodwracalny charakter przekształceń środowiska podczas realizacji analizowanych inwestycji, zaleca się dokładne rozważanie lokalizacji inwestycji a także zastosowanie przyjaznych dla środowiska oraz wysokiej klasy rozwiązań technicznych.

8. INFORMACJE O MOŻLIWYM TRANSGRANICZNYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO

Obowiązek rozważania możliwości transgranicznego oddziaływania na środowisko planowanych przedsięwzięć wynika z Konwencji o ocenach oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym, sporządzonej w Espoo dnia 25 lutego 1991 roku. W konwencji, jako oddziaływanie transgraniczne określono jakiekolwiek oddziaływanie, niemające wyłącznie charakteru lokalnego, na terenie podlegającym jurysdykcji Strony, spowodowane planowaną działalnością, której fizyczna przyczyna jest w całości lub częściowo położona na terenie podlegającym jurysdykcji innej Strony. W załączniku 1 i załączniku 3 w/w konwencji określono działalności i dodatkowe kryteria, które wskazują na możliwość wystąpienia transgranicznego oddziaływania. Specjalnej analizie powinny podlegać inwestycje zlokalizowane blisko granic, a także te realizowane dalej, ale ze względu na rozmiar przedsięwzięcia mogące powodować znaczące emisje lub zmiany w środowisku.

Realizacja Projektu Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Kochanowice nie tworzy żadnych konsekwencji dla ewentualnych skutków środowiskowych, których charakter mógłby posiadać znaczenie transgraniczne. Skala przedsięwzięć zaproponowanych do realizacji w ramach Programu ma charakter regionalny i ewentualne negatywne oddziaływanie tych przedsięwzięć będzie miało zasięg lokalny. Na etapie prognozy stwierdzono, że realizacja Programu nie wskazuje na możliwość negatywnego transgranicznego oddziaływania na środowisko, mogącego objąć terytorium innych państw.

9. STRESZCZENIE SPORZĄDZONE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

Podstawą wykonania niniejszej Prognozy oddziaływania na środowisko Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Kochanowice były przepisy Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008 r., Nr 199, poz. 1227 z późn. zm.).

Nadrzędnym celem przedmiotowego dokumentu była analiza potencjalnych skutków, zarówno pozytywnych jak i negatywnych, jakie mogą wystąpić w środowisku w związku z realizacją zadań sformułowanych w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Kochanowice. Należy w tym miejscu zaznaczyć także, że przedmiotem analizy w aspekcie oddziaływań negatywnych było nie tylko wskazanie możliwości ich wystąpienia, ale również sformułowanie zaleceń mających na celu ich ograniczenie bądź wręcz zapobieżenie im.

W kontekście powyższego punktem wyjścia dla opracowania Prognozy... była analiza stanu aktualnego środowiska przyrodniczego na obszarze Gminy Kochanowice oraz wskazanie najważniejszych problemów w tym zakresie.

Analizy stanu aktualnego dokonano w oparciu o informacje Urzędu Gminy Kochanowice, Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska, Głównego Urzędu Statystycznego (Bank Danych Regionalnych), na podstawie danych uzyskanych z sąsiednich gmin i powiatów. Rokiem bazowym dla prowadzonych analiz był rok 2008 oraz, w przypadku braku wiarygodnych informacji, korzystano także z danych za rok 2007.

Ocena stanu środowiska gminy wskazuje następujące problemy występujące w poszczególnych sektorach środowiska:

Powietrze atmosferyczne:

- pogorszenie jakości powietrza przy szlakach komunikacyjnych,
- brak projektu założeń do planu zaopatrzenia w energię elektryczną i paliwa gazowe,
- słaby procent termomodernizacji obiektów gminnych,
- niski udział energii odnawialnej w ogólnym bilansie energetycznym.

Wody powierzchniowe i podziemne:

- nieuporządkowana gospodarka wodno-ściekowa,
- niski stopień oczyszczania ścieków,
- zanieczyszczenie wód powierzchniowych i podziemnych pochodzących ze źródeł rolniczych i miejsc bytowania ludzi,
- brak kompleksowych planów gospodarowania wodami, w tym planu przeciwdziałania skutkom suszy,
- pogarszanie się jakości wód podziemnych w płytkich poziomach wodonośnych w obrębie terenów zurbanizowanych,
- brak racjonalnego gospodarowania wodą w gospodarce komunalnej oraz brak racjonalizacji gospodarki wodnej w sektorze przemysłowym oraz wodochłonność procesów produkcyjnych.

Hałas:

- ciągły wzrost natężenia ruchu samochodowego i bardzo wolny rozwój infrastruktury drogowej w stosunku do przybywającej liczby samochodów,

Poważne awarie i zagrożenia naturalne:

- zły stan nawierzchni dróg na trasach transportowych,
- potencjalne zagrożenie ruchami masowymi

Ochrona przyrody i krajobrazu:

- brak dokumentacji dla części obszarów chronionych,
- Duże rozdrobnienie obszarów leśnych, pozostających poza administracją Lasów Państwowych,
- Niska świadomość właścicieli lasów prywatnych w zakresie prowadzenia racjonalnej gospodarki leśnej,
- zaśmiecanie lasów.

Gleby:

- zakwaszenie gleb użytkowanych rolniczo,

- degradacja gleb w wyniku niewłaściwie prowadzonej działalności rolniczej i deponowania odpadów w lasach i przydrożnych rowach

Przy tak przeprowadzonej ocenie możliwe było generalne określenie potencjalnych niekorzystnych skutków środowiskowych związanych z realizacją poszczególnych zadań. Ponadto oceny tej dokonano przede wszystkim pod kątem oddziaływania na środowisko w fazie eksploatacji, zakładając, że uciążliwości występujące w fazie budowy z reguły mają charakter przejściowy.

Pozytywne oddziaływania zadań wskazanych w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Kochanowice na środowisko zdecydowanie przeważają nad negatywnymi. Negatywne potencjalne oddziaływanie mogą mieć przedsięwzięcia w ramach priorytetu:

- osiągnięcie dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych,
- osiągnięcie jakości powietrza w zakresie dotrzymywania dopuszczalnego poziomu dwutlenku siarki (SO₂), dwutlenku azotu (NO₂) pyłu zawieszonego PM₁₀ oraz docelowo benzo(a)pirenu w powietrzu na terenie Gminy Kochanowice zgodnie z obowiązującymi standardami jakości środowiska,
- ochrona mieszkańców Gminy Kochanowice przed hałasem zagrażającym zdrowiu lub jakości życia.

Negatywne krótkoterminowe oddziaływania na zasoby środowiska mogą być związane z fazą realizacji inwestycji. Jako ewentualne długoterminowe oddziaływania zidentyfikowano m.in.:

- nieodwracalne przekształcenia terenów (np. zbiornik retencyjny w Pawełkach, inwestycje drogowe),
- nieodwracalne zmiany w krajobrazie (np. inwestycje drogowe),
- pogorszenie jakości powietrza (w przypadku budowy nowych dróg),
- podwyższenie poziomu hałasu (np. inwestycje drogowe, budowa sieci wodociągowej, kanalizacyjnej),
- przerwanie szlaków migracji (np. inwestycje drogowe).

Realizacja proponowanych priorytetów nie pociągnie za sobą transgranicznego oddziaływania na środowisko.

Negatywne oddziaływanie na środowisko w/w przedsięwzięć można w pierwszej kolejności minimalizować poprzez wybór najbardziej racjonalnej ich lokalizacji zapewniającej zarówno wymierny efekt ekologiczny jak i społeczno – ekonomiczny, czyli innymi słowy – równowagę przyrodniczą. Warunkiem wyboru najbardziej optymalnej lokalizacji jest analiza przepisów prawnych z zakresu ochrony zasobów przyrodniczych, dokumentów strategicznych oraz aktów prawa miejscowego (miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego).

Większość proponowanych do realizacji przedsięwzięć ma pozytywny wpływ na zdrowie życie mieszkańców jak i na obszary chronione zlokalizowane na terenie Gminy Kochanowice, a proponowanie rozwiązań alternatywnych nie ma uzasadnienia. W przypadku inwestycji, których oddziaływanie na środowisko może być negatywne należy rozważać warianty alternatywne tak, aby wybrać ten, który w najmniejszym stopniu będzie niekorzystnie oddziaływać na środowisko.

W przypadku, gdy projekty nie zostaną wdrożone prowadzić to będzie do pogłębiania się problemów w zakresie ochrony środowiska, co negatywnie wpływać będzie na zdrowie mieszkańców. Przeprowadzona analiza i ocena wszystkich priorytetów pozwala na stwierdzenie, że generalnie ich realizacja spowoduje poprawę jakości środowiska, zachowanie różnorodności biologicznej oraz dziedzictwa przyrodniczo-kulturowego, a także wpłynie na ograniczanie zużycia zasobów środowiskowych.

